

DOLENSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 15 din — LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej — Za inženrstvo 1200 din oziroma ameriške dolarje — TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Stev. 19 (529) Leto XI.
NOVO MESTO, 12. MAJA 1960

UREJUJE uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Casopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

Bodočnost raste iz trdnih in globokih temeljev

Petnajst let je minilo, odkar je utihnila vihra druge svetovne vojne. Fašistični in nacistični nasilniki ter njihovi pomagači so bili prisiljeni položiti orožje pred zmagovitimi zavezniškimi armadami ter narodnosvobodilno vojsko Jugoslavije.

Štiri leta nasilne zasedbe Jugoslavije so pomenila za okupatorje in njihove pomagače štiri leta strahu in vedno večje nevarnosti. V srcu okupirane in podjarmljene Evrope se je začel na jugoslovanskem prostoru upor proti močnemu vojnemu stroju, ki je grozil uničiti ves svet in ga spremeniti v sužnje remškega nacizma.

Pozivu Komunistične partije in Osvobodilne fronte na upor so se odzvale vse napredne sile narodov Jugoslavije. Organizirane so bile vojaške enote; v začetku majhne, so v neprestanih štiriletnih borbah zrastle v močno armado, ki je bila sposobna obračunati z vsemi sovražniki in očistiti Jugoslavijo tujih in domačih tolp.

Vzporedno z rastjo armade je rasla ljudska oblast, ki je bila temelj revolucionarnih

sprememb v življenju naših narodov. Če pregledamo prehojeno pot graditve socializma v preteklih petnajstih letih po vojni, smo na naše uspehe lahko samo ponosni. Zesama

FRANC PIRKOVIČ

obnova porušene domovine je bilo ogromno delo, ki smo ga uspešno dovršili v razmeroma kratkem času. Zgradili smo veliko novih tovarn, električnih central, povečali in odprli smo nove rudnike, ki dajejo surovine za industrijo, zgradili smo nove železnice in avtomobilske ceste, naš domači

morski promet nas povezuje z vsemi državami sveta. Uspehi našega socialističnega kmetijstva so začudili ves svet.

Tudi Dolenjska s Spodnjim Posavjem ne zaostaja v svojem razvoju za ostalimi pokrajinami Jugoslavije. Zgrajenih je cela vrsta industrijskih obratov, ki dajejo zaposlitev našemu delovnemu človeku: tovarna papirja in celuloze »Djuro Salaj« v Vidmu-Krškem, Novoteks v Novem mestu in Metliki, Belt v Crnomlju, Industrija motornih vozil, Novoles v Straži in Novem mestu, obrati elektroindustrije v Semiču, Sentjerneju, Mokronogu in Žužemberku, tovarna šivalnih strojev na Mirni, Industrija perila v

Novem mestu in Kostanjevici in še in še. Vse to dela in ustvarja dobrine za boljše in lepše življenje delovnih ljudi. Iz te osnove rastejo podjetja, ki krepe naše gospodarstvo.

Delavsko in družbeno upravljanje nam jamči, da bo šel razvoj gospodarstva, prosvete in kulture, zdravstva ter vsega življenja pravo pot graditve socializma.

Na osnovi naših bogatih izkušenj iz vojnih let in graditve po vojni bomo dosegli še večje in lepše uspehe. Znalci se bomo upreti oviram, ki bi se pojavile na naši poti. Prav zato pa moramo z vsemi močmi podpirati napore za ohranitev miru in svobe ter za sožitje med vsemi narodi sveta.

Odlikovancem pristrčne čestitke

Predsednik republike Josip Broz Tito je za letošnji Priznanek dela odlikoval tudi 88 tovaršev in tovaršic iz našega okraja. Odlikovanja so razdelili odlikovancem na občinskih ljudskih odborih.

RED DELA III. STOPNJE so prejeli:

Božič Janez, upokojenec, Videm-Krško; Jože Cepin, rudar, Senovo; inž. Bado Dvoršak, KPZ Crnomelj; inž. Marija Golob, KPZ Crnomelj; Ferdinand Kapš, uslužbenec OBLO Crnomelj; Filip Kresal, jamski nadzornik, Senovo; Pavel Krostelj, nadobratovodja, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Rudi Mejak, upokojenec, Sevnica; Janez Majcen, kopač, Senovo; Anton Stanina, varilec, Novoteks, Novo mesto; Anton Strlekar, kopač, rudnik Senovo; Milan Stimec, obratovodja, Zora Crnomelj; Vlado Skoberne, električar, rudnik Senovo; Ivan Stritof, obratovodja, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Marija Svigelj, delavka, Novoteks Novo mesto; Reška Virant, vodja oddelka OBLO Novo

mesto; Alojz Zupančič, direktor, Kroat, Novo mesto.

MEĐALJO DELA SO DOBILI:

Alojz Bogovič, delavec, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Marini Budna, kopač, rudnik Senovo; Vinko Gornik, prevajalec papirja, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Zoran Dular, obratovodja, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Jože Franko, kmetovalec, OBLO Novo mesto; Anton Golob, petar, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Franc Habjanec, gradbeni delovodja, Pionir Novo mesto; Martin Hlastan, kovač, rudnik Senovo; Ivan Iuštar, vodja mehanične delavnice, Novoles, Novo mesto; Lida Jakše, tkalka, Novoteks Novo mesto; Franc Jare, predelavec, Kremen Novo mesto; Valentin Jerman, cirkularist, Novoles Novo mesto; Silva Jesenšek, uslužbenka rudnika Senovo; Henrik Kadavnik, sofer, rudnik Senovo; Drago Kalin, gradbeni delovodja, Pionir, Novo mesto; Dušan Klimec, mojster, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Jelka Kralj, tkalka, Novoteks Novo mesto; Slavko Kumelj, sofer, Gorjanci

Novo mesto; Franc Lipoglavšek, vodja izmene, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Anton Miri, predsednik združenega sveta KZ Brestanica; Jože Motere, skladiščnik, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Mihaela Može, sobarica, hotel Kandija Novo mesto; Anton Murzelj, kupač in kletar, hotel Kandija Novo mesto; Tehnična sekcija Novo mesto; Janez Pavlovič, kopač, rudnik Senovo; Franc Penca, vodja glavnega skladišča, Pionir, Novo mesto; Drago Peterčič, strojnik, Elektra Brestanica; Jože Pucelj, kupač in kletar, hotel Kandija Novo mesto; Franc Pušnik, računovodja, rudnik Senovo; Janez Rado, ljučavničar, rudnik Senovo; Anž Rajk, delavec, Novoteks Novo mesto; Matveje Bobar, šef uprave OBLO Žužemberk; Ivan Rožman, pralec celuloze, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Stefan Sabotj, skupinovodja, Pionir Novo mesto; Alojz Šušek, predelavec, Kremenica Novo mesto; Franc Srebrnjak, kopač, Kremen Novo mesto; Janez Struna, kvalificirani cestar, Tehnična sekcija Novo mesto; Jože Skoberne, kopač, rudnik Senovo; Vinko Skoberne, član uprave odbora KZ Brestanica; Stane Šobar, obratovodja, Avtopromet Novo mesto; Marija Zonta, tkalka, Novoteks Novo mesto; Alojz Zupančič, kmet, OBLO Žužemberk.

TAKO SO PRIŠLI...

Aprila 1941 je navalila Hitlerjeva soldateska na kraljevino Jugoslavijo, ječo zatiranih narodov, dečelo brez demokracije in osnovnih pravic delavskega razreda. Na zunaj in znotraj trblo državo so združeni sovražniki zaradi izdajstva in podkupljenega vodstva strli v nekaj tednih. Naša slika kaže Nemce pri prvi čezmejni akciji, ko obstreljujejo most čez Mežo pri Brančurniku na Prevaljah (nekoliko nižje v levem kotu so Ravne na Koroskem). Naleteli niso na noben odpor; streljali so bolj zaradi zabave. Stare Jugoslavije resnično ni bilo težko zrušiti, čeprav je ljudstvo v nemočnem besu stiskalo pesti, ko je doživljalo razsulo gnile kraljevine...

Nemške tolpe pa so začele takoj nato uresničevati »poslanstvo« satanskega Hitlerja in njegove stranke. »Ustvariti moramo tehniko razljudovanja. Če me vprašate, kaj mislim z razljudovanjem, vam povem, da nameravam pokončiti cele rasne enote in bom to tudi storil, v tem vidim — grobo povedano — svojo nalogo. Narava je okrutna, zato smemo tudi mi biti okrutni. Če lahko pahnem cvet nemškega ljudstva v vojni pekel, ne da bi mi bilo kolikaj žal prelivanja dragocene nemške krvi, tedaj imam seveda tudi pravico, da pokončam milijone ljudi nižje rase, ki se množe kakor mrčes.«

Toda v času, ko je Evropa ječala v mraku fašističnih grozodejstev in so milijoni sklonili tinitke pod škornjem nacistov, so naši narodi pod svetlo, nikdar omadeževano zastavo Partije našli pot k svobodi! Proti stoletnim sovražnikom in zakletim rabljem pravice je vstalo ljudstvo in se v narodni složnosti tesno združilo okoli avangarde svojega delavskega razreda — Komunistične partije Jugoslavije. Zmagali smo, čeprav je bilo treba dati za svobodo najdragocenejše živje. Zmagali smo in stopili v nov svet luči, sonca in bratske enakopravnosti nove Jugoslavije.

IN TAKO SO KONČALI

Ko je ves svet slavil zmago nad vojaško potolčenim fašizmom, so enote naše ljudske armade prav na slavnih tleh slovenske Koroske 14. maja dobojevale zadnjo bitko. Besede spomenika pri Poljani nad Prevaljami povedo: »TUKAJ SO OMAGALE 14. MAJA 1945 POSLEDNJE HITLERJEVE IN USTAŠKE DIVIZIJE POD ZMAGOVITIMI UDARCI PARTIZANSKE VOJSKE.« Zato slavimo kot Dan zmage 15. maj. Prezir, ujetništvo in poraz je bilo plačilo okupatorjem. Po pičlih petnajstih letih njihovi voditelji spet hujskajo, se oborožujejo in izzivajo. Če so drugi — nekdanji zavezniki — pozabili na milijone pobitih vojakov in žena, otrok, starčkov in evoteče mladine, na vse strahote fašizma in nasilja teme, mi nismo pozabili ničesar! Budno smo na straži naših svobodnih meja.

Jamstvo za tovarno viskoze

Odborniki OLO so na seji 6. maja odobrili jamstvo za posojilo v višini 10 milijonov dinarjev. Posojilo je najela občina Brežice za izdelavo elaboratov in načrtov nove viskozne tovarne, ki bo stala nekje ob sotočju Krke in Save v brežiški občini. Za izgradnjo tega giganta med tovarnami bo potrebnih čez 24 milijard dinarjev.

ZAPISKI S ZADNJE SKUPNE SEJE OBEH ZBOROV OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA

Gozdovi - družbeno bogastvo

Na skupni seji obeh zborov OLO, 6. maja, je ing. Milan Bračič, poročevalec Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, poročal o gozdarski politiki v kraju. Svet je nakazal potre-

bo po skupnem družbenem upravljanju gozdov obeh sektorjev lastništva. Odborniki so na seji določili še število članov svetov pri OLO, potrdili zaključni račun okrajnega proračuna za leto 1959 in rešili še vrsto drobnih zadev.

Izgubljeni milijoni

44,7 odstotka ali 112.578 ha je v okraju pokritih z gozdovi. Last SLP je 31 odstotkov gozdov, ostalih 69 odstotkov pa je last zasebnikov. V gozdovih SLP je 5.700.000 kub. metrov lesne zaloge, v zasebnih pa je 7 milijonov kub. metrov, čeprav je njihova površina dvakrat večja. Vrednost gozdov zasebnega lastništva je zato kar za 9 milijard 600 milijonov manjša. Z dobrim gospodarjenjem bi lahko bile zaloge večje za 12 milijonov kub. metrov lesa, letni prirastek pa bi bil v obeh sektorjih za 374.000 kub. metrov večji. Na ta račun izgubimo vsako leto, upoštevaje tržno ceno lesa 1 milijardo 300 milijonov dinarjev.

V srednje evropskih gozdovih prevladujejo listavci; povpraševanje po lesu iglavcev

Začetek popisa kmetijskih gospodarstev

V ponedeljek, 18. maja se bo začel popis kmetijskih gospodarstev z namenom, da bi ugotovili možnosti za razvoj kmetijske proizvodnje in za izboljšanje razmer kmetijskega prebivalstva. Popis bomo speljali na podlagi priporočila Organizacije za prehrano in kmetijstvo pri Organizaciji združenih narodov (FAO), enake popise pa imajo tudi v drugih državah. V našem okraju bo med to akcijo popisanih 37.037 gospodarstev v 1233 vaseh.

Prihodnji četrtek: ŠTAFETA MLADOSTI

V petek, 29. aprila, je bil v Novem mestu sestanek predstavnikov mladine, Ljudske tehnike, ZB, gasilcev, SZDL, sindikatov in še nekaterih organizacij. Na njem so razpravljali o štafeti mladosti, ki bo tekla tudi skozi naš okraj — od Stične do Bregane. Na to glavno progo bo prišlo več okrajnih priključkov: iz Suhe krajine, z Baze 20, Laz, s Podgrada, z Debenca, iz Sevnice, Brežice, Brusnice in Sentjerneja. Posebna proga pa bo vodila še iz Crnomlja v Kočevje. Nad temi programi imajo patronat posamezne organizacije.

Lesna industrija

O tej je poročal direktor Novolesa, tovarš Jože Knez. Najprej je orisal razvoj lesne industrije v svetu, nato v FLRJ in v republiki in pri tem uporabil številne zanimive primerjave. Osnovna lesna industrija predeluje les v polizdeleke, predelovalna industrija pa v končne izdelke. Štirje obrati osnovne lesne industrije v našem okraju (Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško, Tovarna vezanih plošč Straža, Jugotani in Sevnica in Kopitarna Sevnica) se s surovinami že preskrbujejo tudi izven meja okraja. Industrija lesa še premalo gospodarimo izkorišča, saj na primer Jugotani uporabi le 5 odstotkov surovin, ostalih 95 odstotkov pa pokuri. Z novim obratom za lesovinske plošče bodo vse odpadke koristno uporabili. Kopitarna Sevnica bo z novimi stroji povečala proizvodnjo za 100 odstotkov. Številni majhnih, zastarelih žag bomo morali zmanjšati, saj zadošča surovinska osnova v okraju je za 2 sodobno opremljeni žagi

V nedeljo bo odprta v Novem mestu razstava poklicev, prva v okraju v takem obsegu in s tako širokim pomenom - Veselje pri delu daje srečo, zato je pravilna izbira usodnega pomena za vse mlade ljudi - Starši in vodstva šol: ne zamudite pripeljati mladine na to koristo razstavo!

Vsako leto konča v našem okraju nekaj nad 2000 šolarjev obvezno osemletko in si potem bolj ali manj posrečeno izbere poklic. Pri izbiri jim včasih uspešno, včasih pa tudi slabo pomagajo starši. Kdor si ni poklica pravilno izbral, je nezadovoljen z njim, razočaran, saj krene njegova življenjska pot povsem drugim kot bi siicer, če bi si izbral poklic, za katerega je res sposoben in za katerega ima veselje. Predvsem zato, da se kaj takega ne bi več dogajalo, je sklenil okrajni ljudski odbor organizirati v Novem mestu razstavo poklicev. K temu sta organizatorja navajala še dejstva: zadnja leta gospodarski razvoj okraja hitro napreduje

in so zato vse večje potrebe po strokovnih kadrih in specializirani delovni sili; prav v času razstave pa bo v Novem mestu tudi zvezna skupščina Združenja za poklicno usmerjanje.

Razstava je namenjena predvsem mladini sedmih in osmih razredov osemletk ter staršem. Seznanjala bo obiskovalce z vsemi poklici našega okraja. Prikazana bodo delovna mesta in poklici vsega gospodarstva in družbenih služb, saj sodeluje vsa industrija, obrt, kmetijstvo, gozdarstvo, gradbeništvo, trgovina, turizem in gostinstvo, zdravstvo, prosveta, izobraževanje odraslih in JLA. Vsak obiskovalec bo lahko presodil, za kaj

ima pogoje in veselje — skratka: lažje in pravilneje si bo izbral poklic.

Razstava bo odprta v nedeljo 15. maja ob pol devetih dopoldne v prostorih vajske šole v Novem mestu. Na slovesni otvoritvi bo govoril predsednik Okrajnega odbora SZDL in pokrovitelj razstave Viktor Zupančič, udeležili pa se je bodo tudi delegati skupščine. Razstava bo odprta do 22. maja vsak dan od osne do devetnajste ure; svoj namen bo dosegla, če si jo bodo ogledali starši in vsaj vsa mladina sedmega in osmega razreda osemletk. Razstavo naj si ogleda tudi kmečka mladina; za to naj poskrbe KZ in kmetijska posestva ter šole, nanjo

pa so vabljeni tudi člani gospodarskih in družbenih organizacij.

Mladina in starši: od 15. do 22. maja si ogledajte razstavo poklicev! Gre za vašo srečo, za vašo bodočnost in za bodočnost vaših otrok!

VREME
ZA CAS OD 12. DO 22. MAJA:
Vreme bo nestalno, a večinoma sončno s pogostimi nevihtnimi plohami. — Med 18. in 22. majem pa pričakujemo močno ohladitev, obenem trajen dež.
Dr. V. M.

Načrt zakona o socialnem zavarovanju privatnih obrtnikov

Letos bomo v vseh republikah izdali zakoni o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev. Ti zakoni bodo dobili veljavo, kot določa zvezni zakon najkasneje do konca leta v Srbiji, Sloveniji, v Bosni in Hercegovini so ti predpisi že izdani, kmalu pa bodo zakonski predlog obravnavale tudi ljudske skupščine ostalih republik.

Z vključitvijo kmetovalcev v zavarovanje bo uresničena ideja o zavarovanju vseh prebivalcev naše države. Ostali so še privatni obrtniki. Kot je nečuvno povedal član Zveznega izvršnega sveta Moma Marković, bo

zakon o zavarovanju privatnih obrtnikov izdan že letos. V soodlovanju z Obrtno zbornico Jugoslavije so pripravljene tekoče temeljne načelne, na katerih je treba urediti to zavarovanje, tako da bo delo s tem predpisi kmalu zaključeno.

Doslej je znano, da bo zavarovanje obrtnikov temeljilo na letih osnovah, kakor zdravstveno pokojninsko in invalidsko zavarovanje delavcev in uslužbencev — na načelu vzajemnosti in medsebojne solidarnosti, ter da bo obseg pravic odvisen samo od višine prispevka. To pomeni, da mora biti v fon-

dih zavarovanja obrtnikov dovolj sredstev, da bodo kriša stroške zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Tisti, ki si obetajo več pravic, bodo seveda morali plačati tudi večji prispevek.

Zvezne organe čaka letos veliko delo pri nadaljnji izdelavi sistema socialnega zavarovanja v kratkem bo zaključen elaborat, ki ga je izdelala širša, izven resorna komisija. V tej komisiji so bili predstavniki sektoriarata za delo, socialno politiko, za zdravje, za splošne gospodarske posle, finance, zavoda za socialno zavarovanje in Centralnega odbora Zveze sindikatov. Pripravljen elaborat bodo občili v obravnavo vsi zainteresirani organi in organizacije. Kaže, da bo predložen Zvezni ljudski skupščini pred izdelavo ustreznih pravnih predpisov.

Leto dni zapora za surovega očeta

S. S., pek iz Semiča, se je pred nekaj meseci zapiral pred novomeškim sodiščem zaradi zamerljivega in pretepanja svojih otrok. Obtožen je bil, da je v roko in s šobo pretepel sedemletno hči Majdo tako, da je imela tričetrt telesa v podplutbah. Prejeli in preobremenjeni je z delom še svojega 13-letnega sina Stefana, pretepal pa tudi ženo, da mu je večkrat pobegnila od doma.

S. S. je bil alkoholik. Pil je vsak dan, pogoste čez mero. Večkrat se je prepiljal z ženo. Zadnji dve leti se je posebno znašal nad 7-letno Majdo in 13-letnim Stefanom, v družini je pet otrok. Sredstev za pretepanje ni izbral. Ko je začel tepati, ni znal končati.

utrujen in je večkrat zaradi tega v zasedu spal. Pretepanja je prihajala v solo tudi Majda.

Za vse to je bil surovi oče obsojen na leto dni zapora. To leto se bo mora obvezno zdraviti proti alkoholizmu.

»Škoda bi ga bilo...«

Pred sodiščem se je pred kratkim zapiral tudi A. Z., delavec pri Pionirju, ki je vrgel tovarišu boki za šobo kot za res ključivo v peto. Okrajni zavod za socialno zavarovanje je zahteval 500 dinarjev odkodnine, ker je imel stroške v zdravilnem.

Ko je sodnik vprašal obtoženca, če se zaveda, da bi lahko zadel njegovega tovariša ključivo v glavo in ga ubilo, se je ta zamislil, potem pa dejal:

»Škoda bi ga bilo...«

Kakor večina obtoženec, tako se je tudi ta tik pred obsojilno spomnil, da ima družino, za katero mora skrbeti in naj bi ga zato nilo snidli, doktor ni prenozo, se na njih ne smejo pa zot.

Obtožen je bil na 18 dni zapora, nočeno za eno leto ter plačilo 500 din odkodnine Okrajnemu zavodu za socialno zavarovanje.

V preteklem šolskem letu je učiteljska poslala Stefana dvakrat k zdravniku, ker je prišel v šolo poškodovan od obtoževanja pretepanja. S. S. je uporabljal silo tudi pri težkem pekarskem delu. Mali Stefan je imel za učenje le malo časa. V solo je prihajal

Glade otroškega dodatka bo proučena višina cenzusa (premoženja, davkov) in rešena bodo nekatera vprašanja povečanja otroškega dodatka v zvezi s povečanjem stanarine. Predvideno je, da bo glede otroškega dodatka urejeno že v prvem polletju letošnjega leta.

(Sedma sila)

Gozdno gospodarstvo BREŽICE

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. kmetijskega tehnika — srednja kmet. šola in nekaj prakse;
2. geometra — srednja strokovna izobrazba s strokovnim izpitom;
3. nabavnega referenta — srednja strokovna izobrazba.

Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Stanovanje zagotovljeno: pod 1. samsko, pod 2. družinsko, pod točko 3. mesto brez stanovanja.

Prerezan nos

S. B. in J. S. iz Sentjerneje si dista bila nič v sovrastvu celo razumela sta se, vendar je prvi zasedel drugega z nožem v nos. Obtoženec se je zavaroval, da je bil takrat precej pijan in da je tožnik tekel v isto stran, kjer je imel na spravično puško. Obtoženec se je ustrelil, da ne bi tožnik našel njegove puške, zato ga je klical nazaj, ker pa to ni pomagalo, je stekel za njim z odprtim nožem samo zato, da bi ga prestrašil.

— In potem se je zgodilo... Verjemi mi, da sem po meseci več pretepel duševno kot tožnik telesno, je zatijeval obtoženec.

Sodišče je uostevalo vse njevalne in obtevalne okoliščine ter obsodilo S. B. na 6 mesecev noravnja za tri leta ter plačilo 33.500 din iz ljubeznivosti in bolničarjen, ki ih mora izročiti tožniku do 1. oktobra letos.

KMETIJSKA ZADRUGA NOVO MESTO

bo razprodala na javni usni licitaciji v nedeljo, 15. maja ob 8. uri dopoldne na dvoršču gostilne Košak v Novem mestu naslednja osnovna sredstva:

- 4 kopalnice »Dika« — ročno prevozno škroplilno »Reneta« — 3 nahrbitne škroplilnice »Bakers« — vozček s cirkularno — elektromotor Rade Končar 9,5 KM — 68 m kabla za elektromotor — rezernico.

Vsi predmeti so v uporabnem stanju.

KOMISIJA ZA SPREJEM IN ODPUST DELAVCEV V TOVARNI ČOKOLADE IN LIKERJEV »IMPERIAL« — Videm-Krško

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. finančnega knjigovodje
2. materialnega knjigovodje
3. mizarja

Pogoji: pod 1. in 2.: končana srednja ekonomska šola ali dve leti prakse, pod 3.: kvalificiran mizar, vojaščine prost.

Ponudbe pošljite na gornji naslov. Nastop službe je mogoče takoj. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Razpis velja do 25. maja 1960.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Zadnjih dneh zasenčili incident z ameriškim letalom, ki so ga sestrelili prvga maja nad sovjetskim ozemljem, ko je preletelo kakih dva tisoč kilometrov. Da ne gre za navaden »obmejni incident«, kolikor jih je bilo že nekaj ob sovjetski meji, ko so ameriška letala hotela ali nehoté zgrešila pot za nekaj kilometrov čez mejo, je postalo takoj očito iz govora Hruščeva na zasedanju Vrhovnega sovjeta ZSSR.

Ze dejstvo, da je Hruščev govoril tako obirno in pred takšnim forumom o sestreljenem ameriškem letalu, je značilno. Toda še bolj pomembno je tisto, kar je povedal. Letalo je letelo v globino sovjetskega prostora, opremljeno je bilo za izvidniške akcije in v nlem je bil samo en pilot. Ta je imel pri sebi zemljevid, na katerem je bila začrtana pot letala: od južne sovjetske meje, to je od Pamira, do polotoka Kola na severu. Letalo je vzletelo v Pečavaru in bi moralo preleteti vse evropsko Rusijo ter se naposled spustiti na nekem norveškem letališču.

Vodilni ameriški časopis »The New York Times« namreč pravilno ugotavlja, da je incident z ameriškim letalom oslabil zaupanje ameriških zaveznikov v nadzorstvo predsednika Eisenhowerja nad zunanjo politiko ZDA. Ameriški zavezniki so že snorčili v Washingtonu, da ne bodo dovolili, da bi z ameriških oporišč v njihovih državah vzletela letala s po-

Ze dejstvo, da je Hruščev govoril tako obirno in pred takšnim forumom o sestreljenem ameriškem letalu, je značilno. Toda še bolj pomembno je tisto, kar je povedal. Letalo je letelo v globino sovjetskega prostora, opremljeno je bilo za izvidniške akcije in v nlem je bil samo en pilot. Ta je imel pri sebi zemljevid, na katerem je bila začrtana pot letala: od južne sovjetske meje, to je od Pamira, do polotoka Kola na severu. Letalo je vzletelo v Pečavaru in bi moralo preleteti vse evropsko Rusijo ter se naposled spustiti na nekem norveškem letališču.

Pozneje je ta trditve seveda postala nevdružna in ameriško zunanje ministrstvo je v bistvu priznalo, da je imelo letalo volunske naloge, obenem pa je spet precej najvno pripomnilo, da obe strani tako in tako vohunila in da je zaradi varnosti ZDA in njenih zaveznikov potrebno opravljati izvidniške poletje nad sovjetskim ozemljem, ker ZSSR tako ljubosumno varuje svoje skrivnosti na škodo »svobodnega sveta«. Predsednik Eisenhower baje ni vedel za ta polet in je zaukazal preiskavo, da bi ugotovil, kdo je ta polet odobril in naročil.

Incident z ameriškim letalom verjetno ne bo zavril naporov za ublažitev mednarodne napetosti, je pa zgovoren dokaz, kako lahko je razdirati tisto, kar je bilo doslej zgrajeno, mnogo laže kot potrpežljivo in vztrajno iskati pot do trajnega mira.

Zvedeli smo tudi, da bo mi mo tega, izvršena še analiza pokojninskega in invalidskega zavarovanja in otroških dodatkov. Zakoni o invalidskem in pokojninskem zavarovanju so uspešno uveljavljeni, vendar so se sčasoma pojavila mnoga vprašanja, za katera je treba predlagati novo rešitve. Tako je na primer treba odločiti, za katere nove kategorije zavarovancev naj se ustanovi beneficijari delovni staž, do katerega imajo sedaj pravico rudarji, piloti, potapljači in delavci, ki delajo v kesonih, pod določenimi pogoji pa tudi posamezne kategorije invalidov in defektnih oseb.

Vsakdo se je seveda (tako vprašal: kaj pa s sestankom na vrhu? Ni dvoma, da je incident z ameriškim letalom škodil perspektivam za uspeh na vrhu. Po vseh znamenjih sodi pa sestanka ne bo preprečil. Gotovo pa je, da je prizadel hudo propagandno in politično škodo ZDA.

Incident z ameriškim letalom verjetno ne bo zavril naporov za ublažitev mednarodne napetosti, je pa zgovoren dokaz, kako lahko je razdirati tisto, kar je bilo doslej zgrajeno, mnogo laže kot potrpežljivo in vztrajno iskati pot do trajnega mira.

Tudi Sevnica: Ze letos!

Poletni plan bodo tudi v sevniški občini izpolnili že v štirih letih — Znaten poras! bruto proizvodnje v letu 1960

Na zadnji seji ObLO Sevnica je bila osnovna točka dnevnega reda razprava o družbenem planu in proračunu občine za leto 1960. Iz občnega predloga in razprave o tem osnovnem zakonu občine povzemamo nekatere osnovne misli in podatke.

Osnovna načela, ki jih letošnji družbeni plan postavlja na prvo mesto, so zgoščeno povedana naslednja: skladen in hitrejši razvoj vseh panog gospodarstva, smotne investicije, nadaljnji dvig produktivnosti in s tem v zvezi poras osebnih potrebnih. Posebej je omenjen še poras čistega dohodka in izvoza. Seveda obsega družbeni plan še druga določila, vendar so naštetja med najvažnejšimi.

predstavlja občinsko povprečje. Da bi videli, kako se bodo krepila gospodarska podjetja, so nam na razpolago naslednji podatki: planirano povšanje čistega dohodka podjetij zneslo 8,3%, povečani osebni dohodki 7,8%, medtem ko se vrednost skladov podjetij napram letu 1959 dvigne kar za 14,3%. To kaže, da podjetja zelo gospodarno delijo ustvarjeno vrednost.

Konferenca predsednikov vlad Britanske skupnosti narode, je trajala nekaj dni v Londonu. Zaradi politične rasne diskriminacije od »apartheida« v Južnoafriški uniji je pristilo do hudoga razdora med člani Britanske skupnosti. Po mnženju premiera Nehruja je politika južnoafriške vlade tisti kamen, ob katerem se utegne razbiti Britanska skupnost narodov.

Z obsežnih in skrbno pripravljenih tabel vidimo, da je plan za leto 1961 mogoče doseči po postavki letošnjega družbenega bruto proizvoda v višini 89,7%, plan narodnega

dohodka pa v višini 93,5%. Manjka torej le še 1,3 odnosa no 1,5%, pa bi dosegli raven, ki je bila planirana do konca leta 1961. Ze občinska konferenca SZDL je o tem razpravljala; sklepe, preseči planske obveze za najmanj toliko, so medtem sprejeli že tudi posamezni kolektivi.

Vse kaže, da bo kmalu pristilo do sporazuma med ciprsko vlado in Britanci glede britanskega oporišča na otoku. V tem primeru bi bila lahko za junija razglašena neodvisnost Cipra.

Izredno zanimiv je tudi podatek o porastu bruto proizvodnje po panogah v primerjavi z letom 1959. Ta znaša za obrt 30%, trgovino 22%, kmetijstvo 15%, industrijo 3% ter gozdarstvo in gostinstvo po 2%. Te številke kažejo, da je poras največji prav na tistih področjih, ki so zadnja leta zaostajala in ki so zelo pomembna za življenjsko raven vseh ljudi.

Izredno zanimiv je tudi podatek o porastu bruto proizvodnje po panogah v primerjavi z letom 1959. Ta znaša za obrt 30%, trgovino 22%, kmetijstvo 15%, industrijo 3% ter gozdarstvo in gostinstvo po 2%. Te številke kažejo, da je poras največji prav na tistih področjih, ki so zadnja leta zaostajala in ki so zelo pomembna za življenjsko raven vseh ljudi.

Generalna konfederacija Kube je povabila zastopnike ameriških sindikatov, naj pridejo na Kubo in se seznanijo z dejanskim položajem ter z miroljubnim značajem kubanske revolucije.

Zaključne izpizte iz vseh treh tečajev je delalo 77 kandidatov; od teh jih šest ni uspelo in bodo morali svoje znanje še dopolniti. 21 tečajnikov, ki so bili za svoje znanje odlično ocenjeni, je prejelo poleg pismenega pravnega še knjižne nagrade. Pri razglasitvi učnih uspehov so bili razen predstavnikov posameznih podjetij navzoči tudi podpredsednik ObLO Crlomej Franc Košir, sekretar občinskega komiteja ZKS Franc Kobercar ter predsednik in član Društva knjigovodij Novo mesto Franjo Sveti in Riko Urh. Člana črnomojskega pododbora Branko Groselj in Milka Kobetčeva, ki sta vložila v organizacijo uspešnih tečajev največ truda, sta sprejela od tečajnikov v zahvalo in priznanje lična spomnilka darila.

Stevilke o investicijah v letu 1960 nam povedo, da se bo v občini letos investiralo skupno 508 milijonov dinarjev. Od teh je kar 48% iz sredstev podjetij. Razen tega so v občini ustanovili sklad združenih sredstev, ki bo dosegel 38 milijonov din. Od skupnih 508 milijonov dinarjev bo investiranih v gospodarstvo 402 milijona, v splošno družbene dejavnosti pa 106 milijonov. Odnos med tema dvema postavkama nenehno raste v korist investicij za standard.

ZDA bodo dobavile indijsko milijonov ton pšenice in milijonov ton rize iz ameriških presekov v vrednosti ene milijarde in 275 milijonov dolarjev. Za prevoz teh dobav, ki bodo izpolnjene v štirih letih, bo potrebnih 1.500 čezoceanskih ladij.

Prvi naftovod v Jugoslaviji je začel obratovati 1. maja med Rafinerijo Sisak in 20 km oddaljenemu naftnim poljem v Stručcu. Strokovnjaki menijo, da je na tem polju nad 16 milijonov ton nafte.

Podatki o produktivnosti kažejo, da se bo ta letos dvignila za 6,6 odstotka proti lanskemu letu. Poras po panogah je dokaj različen; zgornja številka

Na šahovskem dvoboju za prvenstvo sveta v Moskvi je mladi sovjetski vele mojster Talj premagal Botvinnika in si tako zagotovil naslov svetovnega šahovskega prvaka. Botvinnik ima pravico na prvotilni dvojni s Taljem prihajati le.

Zaključne izpizte iz vseh treh tečajev je delalo 77 kandidatov; od teh jih šest ni uspelo in bodo morali svoje znanje še dopolniti. 21 tečajnikov, ki so bili za svoje znanje odlično ocenjeni, je prejelo poleg pismenega pravnega še knjižne nagrade. Pri razglasitvi učnih uspehov so bili razen predstavnikov posameznih podjetij navzoči tudi podpredsednik ObLO Crlomej Franc Košir, sekretar občinskega komiteja ZKS Franc Kobercar ter predsednik in član Društva knjigovodij Novo mesto Franjo Sveti in Riko Urh. Člana črnomojskega pododbora Branko Groselj in Milka Kobetčeva, ki sta vložila v organizacijo uspešnih tečajev največ truda, sta sprejela od tečajnikov v zahvalo in priznanje lična spomnilka darila.

Stevilke o investicijah v letu 1960 nam povedo, da se bo v občini letos investiralo skupno 508 milijonov dinarjev. Od teh je kar 48% iz sredstev podjetij. Razen tega so v občini ustanovili sklad združenih sredstev, ki bo dosegel 38 milijonov din. Od skupnih 508 milijonov dinarjev bo investiranih v gospodarstvo 402 milijona, v splošno družbene dejavnosti pa 106 milijonov. Odnos med tema dvema postavkama nenehno raste v korist investicij za standard.

Na šahovskem dvoboju za prvenstvo sveta v Moskvi je mladi sovjetski vele mojster Talj premagal Botvinnika in si tako zagotovil naslov svetovnega šahovskega prvaka. Botvinnik ima pravico na prvotilni dvojni s Taljem prihajati le.

Kakšne pravice imajo kmetijski zavarovanci

Mnogo kmetijskih proizvajalcev še ne ve, kakšne pravice imajo po zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev in kakšne so njihove dolžnosti. Na krajnem zavodu za soc. zavarovanje smo zvedeli sledeče:

Zakon določa, da imajo kmetijski zavarovanci za nekatere bolezni popolnoma brezplačno ambulantno, specialno in bolnišnično zdravljenje. To so zlasti dolgotrajne in nalezljive bolezni. Stroški tega zdravljenja bremenijo od 1. aprila 1960 dalje kmetijski sklad socialnega zavarovanja v celoti. Za ostale kratkotrajne in nenalezljive bolezni plača del stroškov zavarovane sam neposredno tistemu zdravstvenemu zavodu, kjer se je zdravil, ostali del stroškov pa nosi socialno zavarovanje — kmetijski sklad.

Brezplačno zdravljenje imajo kmetijski proizvajalci v katerem koli zdravstvenem zavodu (bolnični ambulanti), če zbolijo za temeljne bolezni: akutna otroška hromelost, Bangova bolezen, bolezen kaljsazar, četrti vengerična bolezen, davica, gobavost, griza, kapavica, kolera, kuga, kuga, lues, malteška vročica, mehki tankar, mikotza, mrtvični krč, nalezljiva zlatenica, nalezljivi vnetje mozganske mreže, oslovski kašelji, ospice, paratifus, pegavica, porodna mrzlica povrtna mrzlica, rumena mrzlica, smrkavost, spinalna bolezen, steklina, šen, škrlatinka, trahom, trebušni tifus, tularemija, Vallova bolezen, vrančni prasad in zdravljenje v ustreznem zdravstvenem zavodu, če zbolijo za duševno boleznijo, kadar je bolnik nevaren za življenje drugih;

če zbolijo za aktivno tuberkulozo katerekoli oblike;

če zbolijo za revmatizmom osebe v starosti do 18 let;

če se poškodujejo ali če zbolijo za katerokoli boleznijo na telesnovzgojnih tekmah ali vajah;

zdravljenje oseb, ki so v socialnih ali prostovnih zavodih, če zbolijo za katerokoli boleznijo;

zdravljenje učenec in študentov vseh šol, ki imajo brezplačno oskrbo v internatih ali so študenti, če zbolijo za katerokoli boleznijo;

ambulantno zdravljenje raka;

ambulantno zdravljenje otrok v starosti do 3 let;

vse vrste zdravniške in babiške pomoči na domu, če je bolezen posledica ali v zvezi z nosečnostjo in je zdravstvena pomoč nujno potrebna;

bolniško zdravljenje ozdravljivih oziroma popravljivih telesnih nakaz; cepjenja, kadar je obvezno po posebnih predpisih;

razkuževanje stanovanj, če je to zaradi nalezljive bolezni zdravstveno potrebno.

Kmetijski zavarovanci plačajo sami del stroškov za naslednje zdravstvene storitve:

ambulantno zdravljenje (splošno in specialno) — 25%;

pregledi in zdravljenje na bolniškovnem domu in potne stroške zdravničarja — 50%;

zdravljenje v splošnih in specialnih bolnišnicah; za prvih 14 dni zdravljenja — 50%; za nadaljnji čas — 30%;

previdniška pomoč doma in v bolnici in zdravljenje v bolnici v zvezi z nosečnostjo ali s porodom — 10%;

bolnično zdravljenje predšolskih otrok, ter učenec in študentov vseh šol — 15%;

bolnično zdravljenje raka, levkemije in drugih podobnih malignih obolenj — 20%;

zdravljenje sladkorne bolezni v vseh zdravstvenih domovih — 25%;

zdravljenje v kateremkoli zdravstvenem zavodu, če zbolijo za malarijo, mumpsom, mikrosporijo, favusom (ščitavico), trihotifijo ali gripo, kadar se katera od teh bolezni pojavi v obliki epidemije — 10%;

zdravljenje v ustreznem zdravstvenem zavodu, če zbolijo za duševno boleznijo, kadar bolnik ni nevaren za življenje drugih — 10%;

bolnično zdravljenje otrok v starosti do 3 let in za oskrbo doječih mater, ki so pri otroku v bolnici — 10%;

bolniško zdravljenje življenjsko nevarnih poškodb in nujni zdravniški posegi v bolnici, o čemer odloči zdravnik — 10%;

cepjenja, ki niso po posebnih predpisih obvezna — 75%;

izdiranje zob — 50%;

zdravljenje, zdravstvena sredstva in sanitetni material, če to ni vračunano že v ceni za posamezne druge zdravstvene storitve — 50%;

Osnovno zdravstveno varstvo obsega tudi prevoz z rešilnim vozilom, kadar je tak prevoz iz zdravstvenih razlogov nujno potreben, in sicer:

če gre za osebo, ki je zbolela za nalezljivo boleznijo in je zdravljenje v bolnici obvezno;

če gre za osebo, ki je zbolela za duševno boleznijo in je nevarna za življenje drugih;

če gre za osebo, ki se je življenjsko nevarno poškodovala ali glede katere so nujni zdravniški posegi v bolnici;

Kadar je zdravljenje bolnega za kmetijske proizvajalce brezplačno, je tudi prevoz z rešilnim vozilom brezplačen. Kadar mora zavarovaneec za zdravljenje bolnega ali poškodbe plačati del stroškov sam, mora v enakem odstotku plačati tudi del stroškov za prevoz z rešilnim vozilom v navedenih primerih. V vseh ostalih slučajih pa mora zavarovaneec plačati rešilni prevoz sam.

Kmetijski proizvajalci (lastniki posestev), so za člane svoje družine, ki živijo z njimi v družinski in gospodarski skupnosti kakor tudi za prevzitarje, ki so socialno zavarovani, dolžni prijaviti socialnemu zavarovanju v 8 dneh vsako spremembo, ki nastane v družini (rojstvo, smrt, zaposlitev itd.) na zato predpisanih tiskovinah.

Zgoraj navedenem so obrazložene pravice in dolžnosti kmetijskih proizvajalcev, ki ih določa zakon o osnovnem zdravstvenem zavarovanju. V to osnovno zdravstveno zavarovanje ne spadajo razni ortopedski, sanitarni in drugi pripomočki (očala, razne proteze, pasovi, elastične nogavice, popravilo zobovja itd.). Zato morajo kmetijski proizvajalci te pripomočke sami plačati. Ti pripomočki spadajo v razširjeno zdravstveno zavarovanje, ki ga predvideva zakon, vendar odloča o tem okrajni ljudski odbor za območje okraja oziroma občinski ljudski odbor za območje občine. Za zdaj v okraju Novo mesto razširjeno zdravstveno zavarovanje še ni uvedeno.

Cvet: šmarcnice, glog-beli in divji kostanj brez debelega stebila, mačje lačice;

Liš: gozdnje jagode, bršljina, regrata, pekoče koprive;

Rastlina: dišeča perla-prevec, koptnik s korenino, plevel, krvavi mleček, navadna kislica, ženikelj, pekoča kopriva;

Korenine: repinca, habata-smrdljivega bezga, medvedovih tac, trobentica malih noric, pekoče koprive srčne moči;

Lubje: češminovih korenin, češminovih palic, krhlike;

Razno: hrastov mah, stebelca od regrata.

Pismo iz Knjaževca

Cestitam vsem kolektivom na Dolenskem in v Beli krajini k doseženim uspehom ob 10. obletnici delavskega samostojnega upravljanja in jim želim še nadaljnega napredka in uspešne dobiti pri vsaj združbi ali pri GOSAD, skladišče Novo mesto, Siakova 5.

ELEKTRO NOVO MESTO objavlja:

V smislu uredbe o odpravi pavšala za porabljen električno energijo sporočamo vsem našim konzumentom, ki imajo naprave ne motorske priključke brez trofaznega števca, ne da bi imeli prijavljen elektromotor, da od 1. junija letos dalje ne bo več dovoljena uporaba priključkov za priključevanje elektromotorjev brez števca.

Do zgoraj navedenega dne bo podpisano podjetje vse take trofazne priključke odklopilo in zaplombiralo. Vsaka prijava se smatra kot nov priključek, ki mora biti po uredbi opremljen z trofaznim števcem, ki ga nabavi naročnik na lastne stroške kot nov konzument.

Predvsem zaradi varnostnih razlogov in po že pred leti izdani uredbi Izvršnega sveta LRS je prepovedano priključevanje motorjev direktno na omrežje, kar se bo letos brezplačno izvajalo.

»PRAVA PODJETJA

Uspešno prvo četrtletje

Zapiski z zadnje seje obeh zborov ObLO Novo mesto — Za 17 odst. višja proizvodnja kot lani — 54% del že nagrajenih po učinku — Tudi brez investicij lahko z uporabo notranjih rezerv znatno povečamo proizvodnjo

Seje ObLO Novo mesto, ki je bila v petek, 29. aprila, se je kot gost udeležil tudi podpredsednik republiškega izvršnega sveta tovariš Viktor Avbelj — Rudi. Med razpravo je spregovoril odbornikom o pomenu nagrajevanja po učinku in o izobraževanju delavcev. Na seji so razen o tem razpravljali tudi o izpolnitvi plana v prvem četrtletju. Tovariš Viktor Avbelj si je v spremstvu odbornikov ogledal med sejo Industrijo motornih vozil Novo mesto. S problematiko tega podjetja smo seznanili bralce že v eni zadnjih števil, ko smo poročali o seji OLO.

Družbeni plan v občini je bil v prvem četrtletju izpolnjen z 18,4%. V posameznih panogah je slika takšna: Industrija ga je uresničila z 18,2%, promet z 20,8%, trgovina s 25,7%, obrt pa z 19,8%. V sezonskih strokah je odstotek izpolnitve nekoliko nižji. Narodni dohodek je dosežen z 19,2%. Zlasti je razveseljivo, da je proizvodnja porasla za povprečno 17%, število zaposlenih pa je za 7% večje kot lani. To pomeni, da se je storilnost povečala za 10%. Industrija je naredila kar za 35% več, čeprav je letošnji plan za 41% višji od lanskega, trgovina pa je dosegla celo za 49% višji promet kot leta 1959. Uspeh v trgovini je predvsem zasluha obeh grostov, ker so trgovine na drobno, razen poslovalnice Peško, vse pod planom. V nemajhnih meri je kriva tega slabša opremljenost maloprodajne mreže. Izбира blaga je premajhna, prebivalci zato raje kupujejo v Ljubljani in Zagrebu, naša kupna moč pa se tako odziva v druge okraje. Tudi domača trgovska podjetja raje kupujejo pri ljubljanskih grostistih, čeprav jim domače grostistično podjetje Rog nudi enako blago po enakih cenah. Odborniki so zato ljudskemu odboru priporočili, naj pripomore k odpravi omenjenih slabosti z odločnejšim in hitrejšim ukrepanjem za specializacijo trgovske mreže, o kateri sta oba zbora že sklepala.

V kmetijstvu je sklenjenih za sodelovanje v vinogradništvu, živinoreji in sadjarstvu mnogo manj pogodb kot za poljedelske posevke.

in družbo, ki bodo izpolnili doseženi način in bodo sprejemljivi tako za podjetje, kot za občino, okraj, republiko in zvezo.

POMEN IZOBRAŽEVALNIH CENTROV

Delavec je že spoznal, da sta delo in zaslužek v veliki meri odvisna od znanja. Zato se želi izobraževati. Papirnate kvalifikacije izgubljajo prejšnji pomen, ker zahteva povečevanje proizvodnje in storilnosti od proizvajalca vedno več praktičnega znanja. Industrija v našem okraju je zrasla po vojni, delavce smo pri-

učevali v proizvodnji, zato po manjkanje strokovnosti se prav posebno čuti. Strokovnost bodo našim delavcem nudili centri za izobraževanje. Predvideni so pri 6 industrijskih podjetjih. Vodstva podjetij in organi delavskega upravljanja so tem centrom doslej premalo pomagali. Le v Industriji motornih vozil ga vodi strokovnjak. Zato moramo povsod namestiti ljudi, ki se bodo z izobraževanjem poklicno ukvarjali. Manjša podjetja pa si bodo lahko pomagala s centri, ki bodo izobraževali delavce iz več podjetij sorodnih strok hkrati.

Odborniki občinskega ljudskega odbora Novo mesto so si med zadnje seje obeh zborov ogledali prostore Industrije motornih vozil in potek proizvodnje. Prav gotovo je treba tako prakse seznanjanja predstavnikov ljudske oblasti s podjetji samo toplo pozdraviti, saj pove veliko več kot vsa poročila.

V občini Videm-Krško: že 68 odstotkov!

V soboto, 30. aprila, so na občinski seji v Vidmu - Krškem razpravljali o izpolnitvi družbenega plana v prvem četrtletju. Največji uspeh je dosegla družbena obrt, ki je izpolnila plan s 27,2% in ustvarila 28,2% narodnega dohodka. Naj povemo še to, da so dosegli 29,7% čistega dohodka

in izpolnili plan osebnih prejemkov le z 21,6%. To je prepričljiv dokaz, da dobro gospodarijo. Industrija je izpolnila proizvodni plan s 23,2%, narodni dohodek pa z 24,8%. Trgovina je dosegla 22,8% plana, gostinje pa so ga izpolnili s 23,8%, čeprav je njihov plan za 20 odstotkov višji od lanskega.

Plan prvega četrtletja je torej res uspešno izpolnjen. Pri tem ima nemajhno zaslug nagrajevanje po učinku. V občini Videm - Krško je ta način nagrajevanja najbolj razvit v okraju, saj plačujejo po učinku že 68% vseh del. V mnogih kolektivih že razmišljajo o nagrajevanju po ekonomskih enotah in se nanj skrbno pripravljajo.

Sesto ladjo za žitarice firme — tokrat za firmo Keller — je izdelala ladjedelnica «3. maj». Motorna ladja «Zeneva» ima nosilnost 12.000 ton in je zgrajena po specialnih načrtih. — Namenjena bo prevozu lesnih tramov in rastlinskih olj na progi zahodna Afrika — zahodna Evropa. Ladja je dolga 133 metrov.

Novo pošto so odprli 1. maja v Beogradu, hkrati pa izobčili v obratovanje dve novi avtomatski telefonski centri. V postopku nove pošte bodo montirali sedem novih priključkov, razen tega pa bo v novi pošti na razpolago tudi več sodobnih telefonskih govornic, teletipriterjev in drugih naprav.

Komunalni dinar

— Kaj delajo z našim denarjem na občini? se pogosto vprašujejo Novomeščani. — Razmatujejo ga! je odgovor, ki se sam od sebe vsiljuje prenapetemu. Odgrnimo torej zavese! Govorili smo samo s tremi ljudmi, ki sodelujejo pri reševanju komunalnih vprašanj, pa so se nam najezili lasje. Zvedeli smo za težke milijone, ki jih vsako leto porabi občina za vzdrževanje komunalnih naprav, o novih gradnjah pa skoraj ni da bi govorili, toliko sredstev zahtevajo.

— Kaj delajo z našim denarjem na občini? se pogosto vprašujejo Novomeščani. — Razmatujejo ga! je odgovor, ki se sam od sebe vsiljuje prenapetemu. Odgrnimo torej zavese! Govorili smo samo s tremi ljudmi, ki sodelujejo pri reševanju komunalnih vprašanj, pa so se nam najezili lasje. Zvedeli smo za težke milijone, ki jih vsako leto porabi občina za vzdrževanje komunalnih naprav, o novih gradnjah pa skoraj ni da bi govorili, toliko sredstev zahtevajo.

brž do 20 milijonov dinarjev. Obe cestišči bosta asfaltirani. Vodovod in kanalizacija pa v cenah, ki sem jih povedal, nista višeta. Preveč varčujemo, zdi se mi pa, da to ni najboljše. Varnost pri gradnji cest se prerača masčuje.

Vodovod, kanalizacija, javna razsvetljava

Jože Udovč je referent za komunalne zadeve pri občini Novo mesto. Po poklicu je gradbeni tehnik. Pod vtisom milijonov sem ga vprašal:

— Koliko boste porabili letos za komunalo?

— Veliko! Kar začnimo z vodovodom! Na novem cestišču od Zabeje vasi do železniškega prehoda v Kandiji polagamo cevovode z večjim premerom. Poseben odep gradimo proti novemu domu TVD Partizana na Loki. Drugi tak odep k stacionam na novem zelenem stadionu, nato še odep v Regarču vas, obnovitev vodovodnega priključka na Zagrebški cesti in cevovod po Smihelski cesti do postaje. Vse to bo v celoti 3 milijone 200 tisoč. Cevovoda na Gubčevi in Zagrebški cesti bomo spojili, da bi s krogotokom ustvarili večji pritisk za potrošnike v Zabji vasi. To bo stalo 1 milijon 200 tisoč dinarjev. Vodovod pa potrebujemo za dograditve novega zajetja, za ureditev zbiralnika v Stropičah, postavitev novih čistilnih, signalnih ter merilnih priprav in klorinatorjev pri zbiralnikih, skupaj 30 milijonov dinarjev. Treba bo najeti posojila.

Kanalizacija do kandijskega mostu in bolnišnice bo stala 1 milijon 500 tisoč dinarjev. Od stavbe OLO do Zabeje vasi bomo letos uvedli živosebrno razsvetljavo. To bo stalo 7 do 8 milijonov.

Tovariš Udovč se mi je smehljaj, ko sem (priznam: malce omejen) pod vtisom milijonov) odhajal. Dobil pa sem odgovor na moje in vaše vprašanje: **KAM GREDO NAŠI DINARJI?** Zvedel sem celo več: **KAM GREDO NAŠI MILIJONI.** M. Jakopec

Le tekoča popravila ...

Načelnik oddelka za gospodarstvo v novomeški občini Niko Paulič je povedal: — Občina vzdržuje in proračuna le tekoča popravila na ulicah, cestiščih, kanalizaciji, v javni razsvetljavi, v parkih in nasadih ter ostalih komunalnih objektih. Za te namene je v proračunu vedno premalo sredstev; letos je predvidenih 10 milijonov dinarjev.

Za nove gradnje teh naprav uporabljamo razpoložljiva sredstva, ki jih imajo komunalna podjetja: vodovod,

Zabja vas — brez prahu

Ing. Lojze Ušaj iz tehnične sekcije Uprave za ceste LRS vodi dela za ureditev ceste od križišča v Zabji vasi do železniškega prehoda v Kandiji. — Na odseku ceste od Kovinarja do železniškega prehoda hitimo. Cestišče moramo urediti do zleta Bratstva in enotnosti. Do bolnišnice ceste ne bomo veliko izpreminjali, od tam dalje pa bodo ovinki malo razširjeni. Podrli bomo nekaj zidne ograje. Most čez Teško vodo bomo gradili pozneje, ker ga do zleta ne bi uspeli. Bo nekoliko višji od dosedanjega, ker bomo pozneje nasip na cesti malo zvišali, da bi zmanjšali padec ceste proti mostu in vzpetino proti bolnišnici. Cestišče bo široko 6 m, na obeh straneh bodo 1,5 m široki pločniki. Od bolnišnice naprej je cesta urejena samo začasno; široka bo le 5 m. Aprila smo začeli popravljati cesto od križišča pri kandijskem mostu proti Zabji vasi. Ta bo široka 7 m, skupaj s pločniki pa 10 m. Upamo, da bo julija letos gotova.

IN KOLIKO BO STALO?

Odslek od Kovinarja do železniškega prehoda v Kandiji je dolg 500 m in bo veljal blizu 7 milijonov dinarjev, cesta proti Zabji vasi pa naj-

NAGRAJEVANJE SE BLIŽE PROIZVAJALCU

Kolektivni spoznavajo, da jim pri izpolnjevanju plana mnogo pomaga nagrajevanje po učinku. Lani je bilo plačanih po učinku le 38%, letos pa se je odstotek povečal na 54. Posledica tega so večji proizvodni

Podpredsednik izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS tov. Viktor Avbelj si ogleduje v tovarni IMV izdelovanje avtomobilov IMV-1000. Proccs proizvodnje mu je tolmačil direktor podjetja Jurij Levničnik

blížali sihernemu delavcu. Tudi pri delitvi dohodka v kolektivih moramo uvesti načelo: kdor je prispeval več, bo več dobil. Razmišljajmo o tem in iščimo nove načine za delitev dohodka med podjetjem

NOTRANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Prihodni tork se bo sestala republiška Ljudska skupščina. Zdi se, da bo to eno najvažnejših zasedanj letošnjega leta, saj bosta oba zbora razpravljala o uvajanju spodbudnih oblik nagrajevanja v gospodarskih organizacijah in o strokovnem izobraževanju, ki naj vpliva na produktivnost dela. Mimo tega pa bodo govorili še o važnih zakonih, kot so zakon o hidrometeoroloških sistemih, zakon o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidrometeoroloških sistemov ter o zakonu, ki predvideva določene ukrepe za napredek živinorejske proizvodnje. Prav tako bodo govorili o odloku, ki bo uredil arondacijo zemljišč. Torej še samo naštevaje kaže, da gre za zares pomemben dorodek. O poročilu, ki govori o uvajanju spodbudnih oblik razdeljevanja osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah in o strokovnem izobraževanju v zvezi s produktivnostjo dela, so v preteklem tednu razpravljali tudi skupščinski odbori. Iz podat-

Pred važnim zasedanjem

kov je razvidno, da so gospodarske organizacije gospodarile v lanskem letu prav dobro. Predvsem je važna ugotovitev, da je bila bojazan, da bodo podjetja zmanjševala sklade na račun osebnih dohodkov, odveč. Narobe, velika večina podjetij je celo hitreje povečevala sklade, kot pa za osebne dohodek in le malo je takih, kjer so brez upravičenih razlogov uporabili za osebne dohodek tudi del sredstev, ki so jih v svojih predračunih predvideli za druge namene, torej za sklade. Podjetja niso predvidela za povečanje osebnih dohodkov vseh sredstev iz povečanega čistega dohodka, zlasti pa ne tistih sredstev, ki jim jih je družba prepustila s tem, da je določila ugodnejša merila za delitev sredstev med podjetjem in družbo. Bolj po domače bi rekli, da je uvajanje spodbudnih sistemov nagrajevanja po učinku prispevalo k temu, da so bila za večje osebne dohodek porabljena le tista sredstva, ki so bila plod boljšeja dela, večje storilnosti in večjih uspehov pri prodaji. Značilno je, da so bile v Sloveniji v lanskem letu tarifne postavke razmeroma najmanj povečane v primerjavi z drugimi republikami. Tudi to opozarja na prednosti nagrajevanja po delu.

Vsekakor je važna ugotovitev, da so pri izpolnjevanju nagrajevanja zmogle najnaprednejše zahteve, kar velja zlasti za industrijo in rudarstvo in manj za gostinstvo, trgovino in druge dejavnosti. V pripravljavljem postopku so delavski sveti gospodarskih organizacij v industriji predvidevali za osebne dohodek 77,7 odstotka, za sklade pa 22,3 odstotka sredstev čistega dohodka. Zaključni računi pa so pokazali, da je industrija nalozila v sklade celo 24 odstotkov čistega dohodka. V minulem letu so se uveljavili v podjetjih zelo različni sistemi nagrajevanja. Eni bolj, drugi manj uspešni in kaže, da bo treba nekatero zkušnje posredovati. Če pravimo posredovati je treba izkušnje, pa ne mislimo, da je treba sistem nagrajevanja uniformirati. Posredovanje izkušnje naj bi pomagalo, da bomo hitreje odpravili tudi nekatere slabosti, na katere opozarjajo prav tisti kolektivni, ki so prvi začeli z uvajanjem spodbudnih oblik nagrajevanja. Slabosti bi lahko razdelili na dve skupini. Prvile gre za slabosti, ki so posledica nedodelanih sistemov, na primer uveljavljanje neprimerne osebnega ocenjevanja delavcev in uslužbencev, slabi ceniki del in podobno. Drugič pa gre za probleme, ki jih v nagrajevanje vnašajo splošni predpisi. Tu gre za predpise o amortizaciji, za sistem kreditiranja itd., skratka, sploh za delitev dohodka med družbo in podjetjem. Kolektivni bodo morali v letošnjem letu izpolnjevati sisteme notranje delitve dohodka. Prav pa bo, če bodo podkrepile opozorjani tudi na slabosti delitve med družbo in podjetjem. Le konkretni predlogi in konkretne kritike nam bodo pomagale, da bomo tudi na področju te delitve stopili hitreje.

Kot rečeno, bo skupščina razpravljala tudi o nekaterih zakonih s področja kmetijstva in v zvezi z nagrajevanjem tudi o strokovnem izobraževanju. V tedenskem pregledu prihodnjega leta vas seznanimo tudi s tem.

Gozdovi - družbeno bogastvo

(Nadaljevanje s 1. strani)

Najmanj je razvita lesno predelovalna industrija, zato imamo sorazmerno mnogo neizkoriščenih lesnih polizdelkov. Le 3 industrijske obrate te vrste imamo, ostali so zgolj obrtniški. Razvijati moramo torej predvsem lesno predelovalno industrijo, ki bo uporabljala sodobne polizdelke: vezane, lesovinske in iverne plošče. Z novimi delovnimi postopki moramo zniževati udeležbo dela, ki oredstavlja zdaj 70 odstotkov vrednosti končnega izdelka, les pa torej le 30 odstotkov. Manjši lesno predelovalni obrati se bodo vključevali v proizvodnjo večjih z raznimi oblikami kooperacije.

Rešitev je v gozdnih skupnostih

V kmetijstvu smo s pogodbeno proizvodnjo že močno prehiteli gospodarstvo, kjer je razdrobljenost parcel glavna ovira za intenzivnost. Zamujeno bomo lahko nadoknadili le z gozdnimi skupnostmi, no-

vo obliko družbenega gospodarjenja v gozdovih. Zasebnik ne bo izgubil lastništva; les bomo sekali le v zrelih sestojih, ostale pa pustili rasti. Lastniku bo namesto v njegovem je izčrpanem gozdu, les za posek odkazan v zrelem področju. Z uporabo mehanizacije pri sečnji in žičnici pri transportu bomo stroške poseka in spravila zmanjšali, obratom pa porabili manj sredstev za gozdne komunikacije, ki so nas doslej stale precej denarja. V zasebnih gozdovih se bo tako prirastek brez večjega truda povečal za 2 kub. metra na ha ali za 100 odstotkov, kar pomeni 160.000 kub. metrov več prirastka na leto. Kmetijske zadruge so gozdove dšlej izkoriščale z odkupom lesa le za svojo akumulacijo. V bodočnosti jih čaka prav na področju zasebnih gozdov pomembna naloga umnega gospodarjenja.

Ker so bila poročila zelo obširna, odborniki niso podrobneje razpravljali. Novi in boljši način gospodarjenja z gozdovi, nakazan v poročilih,

GOSPODINJE!
● Najbolj boste zadovoljne s premogom
RUDNIKA
KANIŽARICA
PRI ČRNOMLJU!

Kako si lahko napravimo izobraževalni načrt v podjetju

Planiranje in izobraževanje v podjetju je postalo v zadnjem času zelo aktualno, posebno zaradi tega, ker morajo delovni kolektivni izdelati načrt izobraževanja, ki temelji na realnih potrebah in opravičuje uporabo tistega dela sredstev sklada, ki ostaja podjetjem. V lanskem letu ta sredstva v nekaterih gospodarskih organizacijah niso uporabljali namensko zaradi tega, ker podjetja niso imela izdelanih kompleksnih programov za izobraževanje delavcev.

V večjih podjetjih, kjer so organizirali centre za tehnično in praktično dopolnilno izobrazbo delovnega človeka, so programi že izdelani ali pa so v pripravi. Obstaja pa več manjših podjetij, ki samostojnih centrov nimajo, morajo pa prav tako skrbeti za sodobne oblike izobraževanja, ki je potrebno na delovnem mestu.

Navajamo neka misli in smernice o tem, kako naj se izdela, plan izobraževanja da bo pri tem upošteval potrebe ali vsaj večji del potrebo po izobrazbi v podjetju.

Pomankljiva izobrazba delavcev je pravi vzrok zaradi katerega nastajajo v proizvodnji težave in napake in to zaradi premajhnega znanja, spretnosti ali pa nepravilnega odnosa zaposlenih do dela. Dokler ne dobimo jasne slike o stvarnih potrebah po izobraževanju, ni vredno pričeti s planiranjem ali lotiti se kakršnega koli izobraževanja. Iz tega sledi, da je uspešno in res dobro investirano le tisto izobra-

ževanje, ki temelji na realno ugotovljenih potrebah za boljše delo pri vsakem posamezniku. Da program ne bi zgrehl svojega namena, moramo najprej pričeti z določenim proučevanjem potreb, pri čemer nam mora biti izhodišče delovno mesto, ki ima določene zahteve po znanju. Te zahteve najlaže razberemo iz analitičnih opisov delovnih mest.

Pri določevanju potreb po izobrazbi je treba upoštevati splošno znanje, ki je v glavnem zajeto z osemletno šolsko obveznostjo. Upoštevati je treba poljudnoznanstveno znanje, družbeno-ekonomsko in strokovno znanje, ki se deli v praktično in teoretično. Jasno je, da so indikatorji po izobrazbi na delovnem mestu neposredne težave, ki nastopajo, ker delavec ne zna, neče ali pa ne more opravljati določenega dela. Lahko pa nastopajo tudi v okolju, kjer so slabi delovni pogoji ali ustajane slabe delovne metode. Proizvodnja zahteva rešitev obeh vrst problemov. Izobraževanje lahko prispeva svoj delež k produktivnosti le v prvem primeru, to je tam, kjer je treba delavcu pomagati z določenim znanjem, da bo dosegel boljše delovne uspehe.

V podjetju mora biti določena oseba, ki je zadolžena za izobraževanje. V večjih podjetjih so to ponavadi instruktorji za izobrazbo ali vodje centrov, v manjših pa odgovorne osebe v personalnih ali kadrovskih oddelkih, ki vodijo poleg drugih dela tudi izobraževalno službo. Odgovorna oseba tako ugo-

tovi z ostalim vodstvenim kadrom in družbenimi organizacijami v podjetju zahteve po znanju na delovnih mestih. Vsekakor lahko posredujejo realne podatke o potrebah tisti, ki delovna mesta in delavce najbolj poznajo in ki lahko dajo potrebne podatke: to so tehnološki oddelki ali pripravila dela, kontrolna služba, analitični in drugi. Zelo dobre napotke za izobraževanje nam da analiza podatkov o proizvodnji in učinku.

Za ugotavljanje potreb po izobrazbi je več načinov in metod. Vodilne osebe v obratih lahko ugotavljajo potrebe po izobrazbi statistično, s pomočjo preprostih obrazcev, v katere vpišejo vse osebe ter znanje, ki bi prišlo za njih v postev, vse roke, v katerih je treba izobraževanje izvršiti, vse kadre, ki bodo izobraževali in mesta, kjer bo izobraževanje potekalo. Splošne potrebe po izobraževanju lahko ugotovimo tudi s pomočjo anketiranja članov kolektiva ali pa z intervjuji s posamezniki. Pri zbiranju potreb je potrebno označiti prednost to je katera vprašanja so kritična in najprej potrebnejše. Od te odločitve zavisi, kje bomo pričeli z vzgojo kadrov.

Ko zberemo omenjene podatke in ugotovimo potrebe tudi po prioriteti, naredimo načrt za izobraževanje v podjetju, ki je sestavljen iz plana izobraževanja na delovnih mestih v podjetju, ki se deli v teoretični in praktični del. Plan izobraževanja izven podjetja, ki ga posredujejo razne izobraževalne ustano-

ve in končno plana finančnih sredstev, s katerim se dajo uresničiti zgoraj našeti plani. Poleg teh okvirnih načrtov je potrebno izdelati še podrobne programe za posamezne seminarje, tečaje, predavanja, terminski in časovni razpored, predvideti prostore, predavatelje, ponazoritvena sredstva in pod. Podrobni načrti so lahko kaj različni. Odvisni so od pomena izobraževanja in množine snovi. Podrobne načrte lahko združujemo tudi v celoto. Sicer pa je odvisna izbira in določitev od sistema dela tiste osebe, ki je odgovorna za izobražbo.

Pri uresnitvi gornjih splošnih izobraževalnih načrtov v podjetju pa so potrebni tudi odgovarjajoči učni načrti za poučevanje na določenem delovnem mestu, analize za dopolnilno izobraževanje in načrti za teoretičen pouk.

S takim načrtnim izobraževanjem želimo doseči one rezultate v proizvodnji, ki se kažejo v izboljšanju kvalitete, zmanjšanju izmečka, večji storilnosti, prihranku na materialu, manjše številu nezgod, boljših odnosih med ljudmi in v kvalitetnejšem družbenem upravljanju. Delovnim kolektivom je sicer težko predpisovati kakršne koli podrobnosti saj življenje in potrebe v podjetjih slej ko prej same pokažejo, kaj je boljše in uspešnejše. Ob vsakodnevnih praktičnih izkušnjah in novih vprašanjih, ki jih poraja proizvodnja, gradimo programe in izpolnjujemo oblike in metode izobraževanja delovnega človeka.

T. B.

PRED VII. ZLETOM BRATSTVA IN ENOTNOSTI V NOVEM MESTU

SKUPAJ V BORBI IN DELU

Mesto Karlovac je bilo ustanovljeno leta 1570. Postalo je središče Hrvatske vojne krajine, ki je imela nalogo, čuvati srednje in zahodno Evropo pred Turki. Obdan je bilo s trdnjavami, z vodnimi jarki in okopi, katerih sledi je videti še danes.

O Kordunu in Petrovi gori

Zarišče vsajje sta bila leta 1941 Petrova gora in Kordun. Vodili so jo karlovaški komunisti in partizani. Prve akcije komunistov so bile že 6. aprila, ko so organizirali demonstracije po mestu. V juliju so prekinili električni tok, kasneje pa porušili del proge Karlovac — Reka in še nekatere druge komunikacije. V novembru leta 1941 je važen še vpad partizanov s Petrove gore v karlovaško bolnišnico.

V Planino nad Semičem, vkaravali in Črnomelji itd.

Karlovaški partizani so imeli svoje štabe na Petrovi gori in v Kordunu. Na Petrovi gori so imeli tudi bolnišnice in druge potrebne objekte. Zdalj gradi okraj ceste na to goro, ki jo bo spremenil v pravi naravni muzej.

Na Kordunu ni ostala med vojno niti ena hiša cela. Narod je građil — ustaši in okupator so požigali. Narod je spet građil, zločinci pa so znova požigali. Nekateri hiše in vasi so bile upepeljene tudi po tri in štirikrat. Skupno je bilo požganih v okraju okoli 60 tisoč streh.

V Rakovici (občina Slunj) je zakopanih v eni grobnici 425 padlih borcev in 2019 žrtvih fašističnega terorja. Podobno je bilo v okraju okoli 60 tisoč streh.

bilo v Kolaricu, Blagaju in drugod. Ustaši so kdali, pobijali celo v cerkvah. Polivali so žive in mrtve v bencin in jih zažigali. Ta grozodejstva so se dogajala pod plaščem razbrodne narodne in verske mržnje; ustaši so kdali Srbe, katoliki pravoslavne.

Nad to narodnostno in versko mržnjo so se dvignili le komunisti-partizani, ki so sprejeli v svoje vrste vse poštene ljudi, brez ozira na narodnost in vero, ki jim je bilo le do tega, da izženejo okupatorja, da preprečijo klanja in ne puste več na oblast izkoriščevalcev.

Glavna podjetja v okraju so Jugoturbina, ki proizvaja turbine in diesel-motorje za električne centrale, Tovarna vezanih plošč v Virginu, najbolj pa je v okraju razvila tekstilna industrija, ki zaposluje sama 6 tisoč ljudi, skupno pa je v industriji zaposlenih 33 tisoč prebivalcev.

Najvažnejše letošnje graditve so tkalnica v Slunju in elektrifikacija Korduna. Zgrađili in ustanovili bodo še več manjših podjetij in obratov, ki bodo dopolnjevali obstoječa podjetja oziroma bodo delali v kooperaciji z njimi.

OBISK V OKRAJU KARLOVAC, NAJVEČJI SKUPNOSTI KOMUN BRATSKRE REPUBLIKE HRVATSKE, KJER SE PARTIZANSKA DRUŠTVA VNETO PRIPRAVLJAJO NA JUNJSKO SREČANJE V NOVEM MESTU

Okraj Karlovac ima 25 narodnih herojev. V partizanih se je aktivno borilo 15 tisoč ljudi.

Zveza borcev ima še danes okoli 25 tisoč članov, ki so se borili ali drugače sodelovali s partizani. Koliko jih je padlo v vojni, koliko je bilo pobitih ali pa jih je drugače izginilo, še niso ugotovili in točnega števila tudi ne bo mogoče nikoli zvedeti. Po vojni je imel samo Kordun okoli 4.500 vojni invalidov ter več tisoč otrok padlih borcev in žrtvih fašističnega terorja. Se danes, 15 let po vojni, šola okraj okoli 200 teti otrok.

Kordun in vsa karlovaški okraj ne bo pozabil žrtve in težav, ki jih je skupno s sosednimi okraji doživljal in premagoval med vojno. Mladina tega okraja se še študi letos

Nekaj zanimivih števil o industriji pri sosedih

Okraj Karlovac šteje okoli 230 tisoč prebivalcev in je največji v Hrvatski. Skoro vsa njegova industrija je osredotočena le v dveh mestih: Karlovcu in Dugi Resi. V zadnjih dveh letih so investirali skupno 3 milijarde 292 milijonov dinarjev, v naslednjih dveh pa bodo investirali samo v industrijo 5 milijard 600 milijonov. Industrijska proizvodnja se je povečala lani z ozirom na leto 1958 za 9,2 odstotkov. Brutoizdatki je porasel v industriji od 1957 do 1959 od 27 milijard 464 milijonov dinarjev na 32 milijard 207 milijonov, narodni dohodek pa od 12 milijard 169 milijonov na 12 milijard 827 milijonov dinarjev. Celokupni brutoizdatki je bil lani 62 milijard 896 milijonov, kar pomeni, da ga odpada na industrijo že nad 50 odstotkov. Prav tako je pri narodnem dohodku, ki je znašal lani v okraju 25 milijard 994 milijonov dinarjev. Uspeh industrije je še večji, če upoštevamo, da znaša izstopno strojno parko okoli 60 odstotkov, da nagrajevanje v

Detalji spomenika NOB v Karlovcu

industriji večine podjetij še ni zajelo, da primanjkuje strokovnih ljudi itd.

Tudi kmetijstvo napreduje

V zadnjih dveh letih so v okraju povečali število traktorjev od 18 na 137, letos pa jih bodo kupili še 160. Uporabljati so začeli umetna gnojila in ostale agrotehnične mere, zaradi česar so v preteklem letu dosegli rekordne pridelke italijanskih vrst pšenice in hibridne koruze. Vzrok za tak napredek je v vedno večjih investicijskih vlaganjih v kmetijstvo, ki so porasla od 88 milijonov v letu 1957 na 603 milijone v lanskem letu, v naslednjih nekaj letih pa bo investiranih 4,5 milijarde dinarjev.

V kmetijstvu je značilno še to, da imajo kot naša Bela krajina, precej stajnikov. Lani so jih zorali 2 tisoč hektarov in dosegli na teh površinah že

Nekaj o stanovanjih

Pred nekaj leti je imel Karlovac 6 tisoč neresenih prostora za stanovanja, danes jih ima še 2 tisoč. Prebivalcev ima mesto 50 tisoč. V zadnjih dveh letih so zgrađili v Karlovcu toliko stanovanj, kolikor jih je imelo mesto pred vojno! Precej je razvita pri njih združena gradnja. Ta ima posebnost, da mora vsak član zadruge vplačati osnovne vloge 450 tisoč dinarjev, prostovolni delavci pa 100 tisoč dinarjev; to zato, ker jim prosvetarjev zelo primanjkuje. Zdalj grade po planu v mestu 320 do 360 stanovanj na leto.

Beseda o šolstvu

Pred vojno okoli polovica šoloobveznih otrok ni hodila v šolo. V okraju je bilo tisoče in tisoče nepismenih. Med vojno so še tisto malo šol, ki jih je zgrađila stara Jugoslavija in Avetria, požigali in razrušili. Po vojni je bilo veliko šol obnovljenih in zgrađenih na novo, vendar stanje še ni zadovoljivo. Razen tega jim primanjkuje kabinetov in učnih pripomočkov, prav tako kot pri nas. V šolo hodi okoli 97 odstotkov šoloobveznih otrok. To sloer še vedno ni zadovoljivo, vendar je bil dosežen izreden napredek z ozirom na stanje pred vojno. Danes hodi mladina iz krajev, kjer večših sploh ni bilo šol, na univerzo.

To je ogromen in težak sloer, zaradi katerega se marsikaj loži, spreminja — temeljito spreminja...

Taki so bežni vtisi s hitre poti skozi sosedni okraj. Mnogo znancev in prijateljev imamo tam onkraj Kolpe, mnogo zvestih src tovaršev, bratov po orožju iz vojnih dni, bile tako kot nekdo. Veseli smo napredka in razvijanja, ki ga tudi in srečaš na vsakem koraku. Boj s prejšnjo nerazvijenostjo in splošnim zaostajanjem za razvojem drugih pokrajev je v marsičem podoben našim prizadevanjem, da bi dohlteli predele, ki so imeli v preteklosti več priložnosti za hitrejšo rast življenjske ravni svojih ljudi. Kakor pri nas, tako so tudi v okraju Karlovac posebno zadnja leta zelo vtrajni, da predvsem s lastnimi silami kar najbolj izkoristijo pomoč socialistične skupnosti in razširijo dosežanje in nove proizvodne zmogljivosti.

Veseli pa smo lahko tudi obetov, ki jih daje bratski okraj Karlovac za junjsko srečanje v Novem mestu. Temeljito se pripravila na letošnji zlet Bratstva in enotnosti in vnaprej se veselimo dragega srečanja s tovariši karlovskega okraja, kot vseh drugih sodelujočih okrajev iz LR Hrvatske in Bosne.

JOZE PRIMC

TELOVADCI SE PRIPRAVLJAJO ZA ZLET BRATSTVA IN ENOTNOSTI

Prilpave za zlet Bratstva in enotnosti so v polnem teku; kako tudi ne, saj nas loči od njega le še kratek čas. Vsi oddelki v naših društvih nadevsko skrbno pilijo zletne vaje. Udeležba na vseh oddelkih je polnoštevilna, oddelki so se večinoma povečali, kjer jih pa do sedaj še ni bilo, so jih na novo formirali.

Ceprav so naši telovadci v zadnjih letih sodelovali na večjih nastopih, kot je bil Festival telesne kulture v Ljubljani in Zvezni zlet v Beogradu, moramo ugotoviti, da so letošnje prilpave za zlet Bratstva in enotnosti v Novem mestu zdaleč ne bodo enostavne. Z redno vadbo, ki je bila v redno vadbo vključena pretežno šolska mladina, tako moremo prav letos v naše veliko veselje zabeležiti, da so se tudi članski oddelki številno močno popravili.

Prilpave pa bi ne bile popolne, če bi društva vadila izključno samostojno. Zato bodo v predelni večini priredila v dneh pred zletom v Novem mestu telovadne nastope v svojih krajih in na ta način pregledala svoje vrste ter pokazala sadove svojega dela. Zelo dober telovadni nastop pričakujemo med drugimi od društva v Črnomelji. Tam so namreč pred časom uspešno rešili vpražanje vodstva, oddelki so se večinoma povečali, kjer jih pa do članov in članice. Najboljše je sicer oddelki članice, ki skuša zamujeno s pridnim delom nadoknaditi. Vsi ti oddelki se bodo maja zvrstili na telovadnem nastopu, kjer bodo prikazali zletne vaje, mladinci in mladinke pa bodo nastopili v skupni, v svoji vodstveni vodstvu, sedaj redna vadba poteka v razvoju in načelnice Lidije Stajevic sta prav t odredila toliko napredovala, da jima tudi najtežje prvine ne delajo preglativ. Tako in slično potekajo prilpave skoro po vseh društvih. Zelimo le, da bi tak način ostal trajen še tudi po zletu.

J. K.

OZALJ nas vabi

V nedeljo, 15. maja, bo občina Ozalj praznovala tri pomembne dogodke: devetnajsto obletnico streljanja delavcev-komunistov iz apnarne Ozalj, 15. obletnico osvoboditve in 10. obletnico delavskih svetov.

Na ozemlju občine Ozalj ni bilo pred drugo svetovno vojno skoraj nobene industrije, nobenega podjetja, če izzamemo Elektrarno I, ki je zaposljevala 15 ljudi in kamnolomu, ki je imel samo en drobilec, zaposlenih pa je bilo tu v poletni sezoni največ 80 ljudi. Kljub tako majhnemu številu delavcev je že leta 1939 delala grupa tovaršev po navodilih KPJ; naslednje leto je bila ustanovljena prva partijska celica. Skoraj vsi njeni člani so bili delavci kamnoloma (sedanje apnarne) Zaluka. Takoj po ustanovitvi so bili zelo politično aktivni, po kapitulaciji stare Jugoslavije in proglasitvi NDH pa se je njihova politična aktivnost še povečala. Prav zaradi tega so ustaši že 15. maja 1941 večino članov celice (imela jih je 15) zaprli, 5. julija pa so jih šest izmed njih v Karlovcu ustrelili. Ozaljski komunisti so bili med prvimi, ki so jih streljali v okraju Karlovac. Pred njimi je bila streljana samo skupina karlovaških komunistov.

Med vojno je držal sovražnik mesto Ozalj čvrsto v rokah, ostali predel občine, posebno še Zumberak, Hrače in Ribnik, pa so bili partizanski. Tu se je med vojno začelo tkati bratstvo in enotnost hrvatskih in slovenskih partizanov, posebno tesno pa so bili povezani partizani okraja Karlovac z dolenskim in belokranjskimi partizani. Naši so imeli v Zumberku bolnišnice, Karlovske enote so bile okoli Črnomelja, Slovenski in hrvatski partizani so skupno napadali sovražnikove postojanke v obeh republikah.

V ozaljski občini imajo danes pet večjih podjetij, število zaposlenih delavcev pa se je povečalo iz predvojnih sto na 1200, razen tega pa se jih vozi še okoli 1000 na delo v Slovenijo in Karlovac. Delavski sveti so vse bolj aktivni, Čedalje bolj skrbje za povečanje storilnosti, za nove gradnje itd. Prav na podlagi njihovih sklepov bodo letos obnovili in razširili pet gospodarskih organizacij.

Med ogledovanjem Elektrarne II sem zvedel, da jo je zgrađilo Belokranjsko gradbeno podjetje Črnomelj in da to podjetje građi še več objektov v njihovi občini. Pohištvo, s katerim so opremljene pisarne elektrarne, je tudi proizvod črnomeljskih mizarjev.

Zivljenjsko smo vezani na občino Metlika in Črnomelj, pa tudi na Novo mesto. Z vami smo v stalnih trgovskih, gospodarskih in kulturnih stikih, kakor smo bili nekoli v vojaških. Ozaljsani prihajajo radi v Metliko in Črnomelj. Udeležili smo se proslav v Novem mestu, Dolenskih toplicah in drugod, prišli bomo k vam spet letos junija, ko bo v Novem mestu Zlet bratstva in enotnosti.

Ozaljsani so povabili prebivalce našega okraja — predvsem Belokranjce in Novomeščane —, naj se udeležijo njihove velike proslave, ki bo v nedeljo, 15. maja, v Ozlju. Tako bodo ponekod že dan pred proslavo krenile na pot kolone pešcev, vozov, bielekov, avtomobilov in motorjev. Vlaki v smeri Ozlja bodo imeli ta dan precej več vagonov. Iz Novega mesta bo krenil tak vlak ob 7.24 zjutraj in bo ustavljal na vsaki postaji. Sindikati, mladina in ostale organizacije, ki nimate lastnih prevoznih sredstev, poslužite se tega vlaka in vzemite nedeljske karte! Motorizirana kolona (avtomobili, motorji) bo krenila z novomeškega Glavnega trga v nedeljo ob 7.30. Organizatorji računajo, da se bo proslave, ki je okrajnega značaja, udeležilo okoli 15.000 ljudi.

Program proslave je zelo pester. Že v soboto bo v apnarni (bivšem kamnolomu) slavnostna seja delavskega sveta; polagali bodo vence, taborniki bodo imeli več tekmovanj, kurili bodo kresove, organizirali bengalski ogenj, na meji z metliško občino pa bodo priredili ognjemet. V nedeljo, 15. maja, bo ob desetih dopoldne v bližnji Elektrarne I velik zbor, na katerem bo govoril predstavnik LR Hrvatske. Po govoru bodo skakali iz letal padalci, dve letali bosta izvajali akrobacije. Na Kolpi bo veslaško tekmovanje, ki se ga bo udeležila razen zagrebških klubov in karlovskega kluba tudi »Krka« iz Novega mesta. Na sporedu je še kvalitetna nogometna tekma in več drugih prireditelj.

Skratka: kdor želi nedeljo najbolj prijetno preživeti, se zabavati, hkrati pa tudi nekaj doprinesiti za še večje zbliznanje med okrajema, naj se udeleži te proslave. Čez mesec dni se nam bodo na naše povabilo odzvali Ozaljsani in Karlovačani, saj se že dobro pripravljajo na zlet, ki bo junija v Novem mestu.

J. P.

Industrija se še vedno razvija

Po vojni je bilo v okraju le malo industrije, ker so bila podjetja in stroji uničeni. Začeli so obnovljati in sploh rešavati osnovna gospodarska vpražanja. Industrija je v glavnem tudi še danes zastarela, ker ni bila grajena po nekem sistemu in načrtu. Značilno zanjo je, da ima še vedno precej ostarih pri in ostalih nesozrazmerij v proizvodnji. Prav zaradi tega je predviden tudi v letošnjem družbenem planu več rekonstrukcij tektilnih tovarn, tovarne kož, Jugoturbine, opekarne, pivovarne itd.

Čestitka iz Prokuplja

Ob 15. obletnici osvoboditve čestitajo vsem delovnim kolektivom, mladini, staršem in sorodnikom: Rado Les, Miran Simonič, Jože Konda, Alojz Kmet, Valentin Pečaver, Albert Princ, Niko Kordež in Karlo Rogelj.

Fantje pozdravljajo

Iz Prokuplja pošiljajo pozdrave vsem sorodnikom in znanec vojaki Miha Turner, Alojz Kmet, Pavle Irk, Vinko Vodovnik, Jože Urantur in Martin Iskra.

Domače in sorodnike

lepo pozdravlja vojak Gvido Bašković iz Sarajeva in jim želi še mnogo delovnih uspehov!

Svoje prvovrstne pridelke nudj
KMETIJSKO POSESTVO MATIJA GUBEC
LESKOVEC
PRI KRŠKEM

Novi del Karlovca: naselje sodobnih, sončnih stanovanj, ki spreminja podobo mesta

Udeležila zleta Bratstva in enotnosti, v katerem sodeluje osem okrajev. Zlet, se sedmi po vrsti, je posvečen bratstvu in enotnosti bosanskih, hrvatskih in slovenskih okrajev, ki so se nekoli skupaj borili, danes pa skupaj grade socializem.

ljard 896 milijonov, kar pomeni, da ga odpada na industrijo že nad 50 odstotkov. Prav tako je pri narodnem dohodku, ki je znašal lani v okraju 25 milijard 994 milijonov dinarjev.

Uspeh industrije je še večji, če upoštevamo, da znaša izstopno strojno parko okoli 60 odstotkov, da nagrajevanje v

lepe donose koruze (60 do 70 mtc na hektar) in detelje. S kmetijstvom se ukvarja še 72 odstotkov prebivalcev. Za kmetovanje je najbolj primeren zemlja ob Kolpi, za vino-grade Plešivica in Vivočina, medtem ko je Kordun kraški in je bila na njem že od nekčaji doma rvešvina, ki pa počasaj, a vedno bolj izginja.

Banjaluski okraj sodi po razvitosti telesne vzgoje in športa med najnaprednejše okraje — udeležence VII. zleta »Bratstva in enotnosti«. Morda mu lahko konkurira le karlovaški okraj, medtem ko ostali okraji, tudi naš, za njim zaostajajo. Seveda pa moramo pripomniti, da se ta ocena nanaša predvsem na podatke o razvoju športnih panog, ne pa na toliko na podatke o razvitosti in širšem telesnokulturnem področju. Trenutno so nam dostopni le podatki o položaju na športnem področju, ki jih objavljamo.

BANJALUSKI BORAC — DRŽAVNI PRVAK V ROKOMETU

Karlovac lahko primerjamo z Banjo Luko le zaradi večjega števila športnih panog, ki so tam razvite in so dosegle visoko raven. Če pa pogledamo strogo le na kakovost in na zveneče naslove državnih prvakov in reprezentantov, kar seveda ni pravilno, potem pa se z Banjo Luko ne more primerjati nobeden od letošnjih udeležencev VII. zleta. V Banji Luki imajo namreč celo državne prvake, vrsto državnih reprezentantov in drugih kvalitetnih športnikov. Kdo se ne ve, da so rokometisti banjaluskega Borca državni prvaki, da se nogometaši istega društva uspešno borijo v II. zvezni ligi in da se letos potegujejo celo za vstop v I. zvezno ligo? Kdo ne ve za uspešne igralce namiznega tenisa, ki tekmujejo v II. zvezni ligi, ali pa za kvalitetne kolesarje — prvake BiH?

Kadar se govori o športni aktivnosti v Banji Luki, se mora v prvi vrsti omeniti največji in najuspešnejši športni kolektiv v okraju — banjaluski BORAC. To je največje in najbolj popularno društvo v mestu, ki ima še niz drugih športnih društev in klubov. Pred leti je bil nogomet v Banji Luki še A. J. Z v športu, čeprav nogometaši niso dosegli večjih uspehov. Ostale športne panoge so bile zastopane in so le zivotalne. Le kosarkarji so bili bolj aktivni, nekajkrat so osvojili celo naslov prvaka BiH in igrali na kvalifikacijskih turnirjih za vstop v zvezno ligo.

Največji vzpon so zazbežili rokometisti. Ti so izredno hitro napredovali. Kar dvakrat zaporedoma so osvojili pokal Jugoslavije, lani pa se tem lovnikom dodali tudi naslov rokometnega prvaka Jugoslavije. V kratkem času so si pridobili lastno občinstvo, ki jih vneto bodri na vseh tekmah. Posameznim rokometnim tekmam prisostvuje tudi po 4000 in več gledalcev, včasih precej več kot nogometnim tekmam!

NOGOMETIŠKI SO NAJBOLJSI V II. ZVEZNI LIGI

Nogomet je vsakogar najbolj razvita športna panoga v okraju. V našem mestu obstaja namreč 43 nogometnih klubov, delno sindikalnih, delno mladinskih, med njimi pa so tudi takšni, ki tekmujejo v kvalitetnih tekmovanjih. BSK je član osnake lige, zelo uspešni pa so tudi klubi Budućnost, Olimp, Naprijed in Zeljeznicar. Najpomembnejši je seveda Borac, ki se bori za vstop v vrste najboljših nogometnih moštev — v I. zvezno ligo. Trenutno ima precej upanja na uspeh, ker je na prvem mestu v zahodnem delu II. zvezne lige. Letos bodo v Banji Luki dobili nov stadion z vsemi pomožnimi objekti, ki bo lahko sprejel okoli 15.000 gledalcev. Stadion je v glavnem že dograjen, svojemu namenu pa ga bodo izročili za Dan mladosti.

FR. MIKIC

V Arčičah se pridno pripravljajo na junjsko srečanje v Novem mestu: dekleta vadijo za VII. zlet Bratstva in enotnosti pred arčičko šolo

Izobraževanje odraslih

(Nadaljevanje in konec)

V celoti pa je viden splošen prehod k temeljitim oblikam izobraževanja, k ciklusom predavanj, k seminarjem, tečajem, šolam. Vsekakor bo treba prejeti slej dobri natančen pregled in okrajni zavod bo moral zagotoviti statistiko, ki bo omogočila, da bomo ob koncu vsake sezone lahko dali jasen obračun, kaj smo storili za dvig izobraževalne ravni naših državljanov. Slednja delavska univerza pa bi morala poleg programov imeti zbrane podatke o izobraževalni prebivalstvu in o potrebah ter zahtevah naše proizvodnje in družbe po izobrazbi ljudi v občini; le tako bo možno smotrno izobraževati. V letošnjih programih je namreč še vedno opaziti, da niso grajeni na krajevni potrebi, zlasti ne na področju družbene vzgoje in posredovanja raznih oblik delovnih kolektivov. Vsekakor bo potreba za napotki in splošnimi smernicami utrditi, kaj naj vsebujejo programi, a predvsem jim bo treba pomagati z nasveti, kako naj sestavljajo programe, da bodo odraz lastnih potreb in lastnih možnosti.

Delavske in ljudske univerze morajo vedeti, koga izobra-

žujejo in za kaj izobražujejo. Brez temeljitih analiz lahko zopet zapadejo površnosti in staremu načinu vzgoje. Analitično in plansko vzgojo pa mora biti vezano tudi na smiselno evidenco kadrov, ki jih izobražujemo, kajti na temelju natančne evidenze bomo

lahko razvijali izobraževalno delo in ga premikali vse višje, glede na rasti izobraženosti državljanov. S tako evidenco pa bomo lahko dali našim političnim, družbenim in gospodarskim organom trdno podlago za perspektivno kadrovske politike.

ziranje in spremljanje vseh potreb po izobraževanju, ki temelji na potrebah proizvodnje in družbenega upravljanja s ciljem: čim večja produktivnost in čim boljše vzdušje v podjetju.

Zaenkrat takega centra še nikjer nimamo registriranega. Priprave pa so v teku pri Pionirju, Celulozi, Beltu, Kanžari, na Senovem, Krmelju, tovarni zdravil KRKA, v NOVOTEKSU. Preden se tak center ustanovi, je potrebna cela vrsta temeljitih priprav: od vzgoje instruktorjev za metode, priprave instruktorjev za praktično delo, za teoretično delo, informacije kolegijske, izdelava elaboratov; priprava materialne osnove, izdelave letnih izobraževalnih programov do planiranja sredstev iz sklada za kadre itd.

Zavod za izobraževanje se bo v tem obdobju svojega dela prvenstveno posvetil tem vprašanjem in skušal skupaj s sindikati, z gospodarskimi organizacijami in ob pomoči republiškega zavoda do jeseni vsaj nekaj predvidenih centrov

pripraviti tako daleč, da bodo pričeli delati.

Ob koncu se mi zdi prav poudariti na razširjeni seji, kjer je bil namen informativno in okvirno prikazati organizacijo in delo izobraževalna odraslih, da se Svobode kot ostale družbene organizacije s tem, ko ustanavljajo delavske univerze in izobraževalne centre v podjetjih nikakor ne odvezujejo od obveznosti in dolžnosti za ideološko in strokovno izobrazbo svojih članov v kulturno prosvetnem delu. Svobode morajo prav tako v delavskih in ljudskih univerzah najti mesto za svojo kulturno, prosvetno in strokovno aktivnost. Ne smemo dovoliti, da bi Svobode, sindikati in druge organizacije, ki so doslej imele določene tečaje, delovne krožke in razne druge oblike smatrali, da tega ni več treba, ker obstaja delavska univerza. Delo, ki izhaja iz potreb vseh članov določene organizacije, mora obstajati dalje, medtem ko je delavska univerza stalna oblika polskega izobraževanja, v kateri se odražajo potrebe vse naše družbe.

TATJANA BELOPAVLOVIC

PETNAJST IZOBRAŽEVALNIH CENTROV V VEČJIH GOSPODARSKIH ORGANIZACIJAH

V zadnjih tednih je v našem okraju v ospredju tudi politično ekonomska akcija, ki ima močan poudarek v vseh letošnjih družbenih planih. Zvezni družbeni plan, republiški in okrajni plani nas obvezujejo, da formiramo izobraževalne centre v vseh večjih gospodarskih organizacijah. V našem okraju je po predvideni republiški mreži treba organizirati 15 centrov. Bistvene naloge centrov so, da izobražujejo delavce za potrebe delovnih mest in to za praktično kot teoretično znanje (kolikor jim ga ni dala šola). Izobraževanje vodilnih oseb za opravljanje svojih dolžnosti, prekalifikacija delavcev zaradi spremembnih načinov dela ali sprememb so v skladu s potrebami proizvodnje in delovnih mest, pomoč

samoupravnim organom pri izobraževanju za delavsko in družbeno upravljanje, posredovanje splošno kulturnega znanja, ugotavljanje realnih potreb po izobrazbi, planiranje teh potreb z ozirom na možnosti, organizacija izvedbe: izdelava učnih načrtov, programov, pripomočkov, skript itd., kontrola rezultatov, izobraževanje, sodelovanje in posvetovanje z vsemi družbenimi organi glede vprašanj izobraževanja, sodelovanja in posvetovanje z vsemi družbenimi organi glede vprašanj izobraževanja n. pr. sindikati, LT, DU, strokovnimi šolami, tajništvi za delo itd., pošiljanje delavcev na izobraževanje izven podjetja, plan rotacije oziroma spremljanje delavcev na praksah - skratka: načrtno organi-

Koristni posveti

Pred kratkim so člani predsedstva okrajnega sveta Svobode in PD obiskali vse občinske svete v okraju. Na posvetih so predvsem razpravljali o vključevanju novih članov v Svobode in prosvetna društva. Akcija je zajela predvsem pionirje in mladino, ki že dela na kulturnoprosvetnem področju, vendar ni vključena v društva. Število članov Svobode in PD se bo s tem povečalo v nekaterih občinah za 100 odstotkov. Svobode in PD so pričele z agitacijo za razširitev članstva Prešernove družbe.

»Županova Micka« na Sinjem vrhu

24. aprila se je predstavila domačemu občinstvu mlada igralska skupina iz Linhartove dvodivjske Županova Micka. Pod skrbnim vodstvom režiserja Jožeta Zebukovskega so mladi igralci uspeli v svojem delu in želi obilo priznanja.

Sceno so pripravili igralci sami in je bila prava okusna. I. maja so igro ponovili in tokrat zastrali še bolj sproščeno kot prvi.

Sinjeveržani igralcem kot tudi režiserju iskreno čestitamo in jim želimo še nadaljnjih uspehov in da se bodo tudi prihodnje sezoni kot tokrat!

Z. V.

UNICEF podpira šentruperško šolo

UNICEF (otroški fond združenih narodov) podpira s sanitarnimi in drugimi opremljenimi šolami v domovskem okraju Osnovni šoli Šentruperj. UNICEF pokriva razmeroma mnogo sredstev. Šolski upravitelj Božo Brezovar mi je razkazal vsa podarjena opremljena.

Šivalni stroj Juki, ki smo ga dobili v dar, je zares odličjen. Prispel je iz Tokia, izročil zanj je pa izdelala tovarna šivalnih strojev Mira. Zraven smo dobili tudi šivanke, škarje, gumbe, sukanec - celotno garnituro šivalnega pribora. Gospodarskega pouka na naši šoli si bomo tega stroja ne moremo več privoščiti!

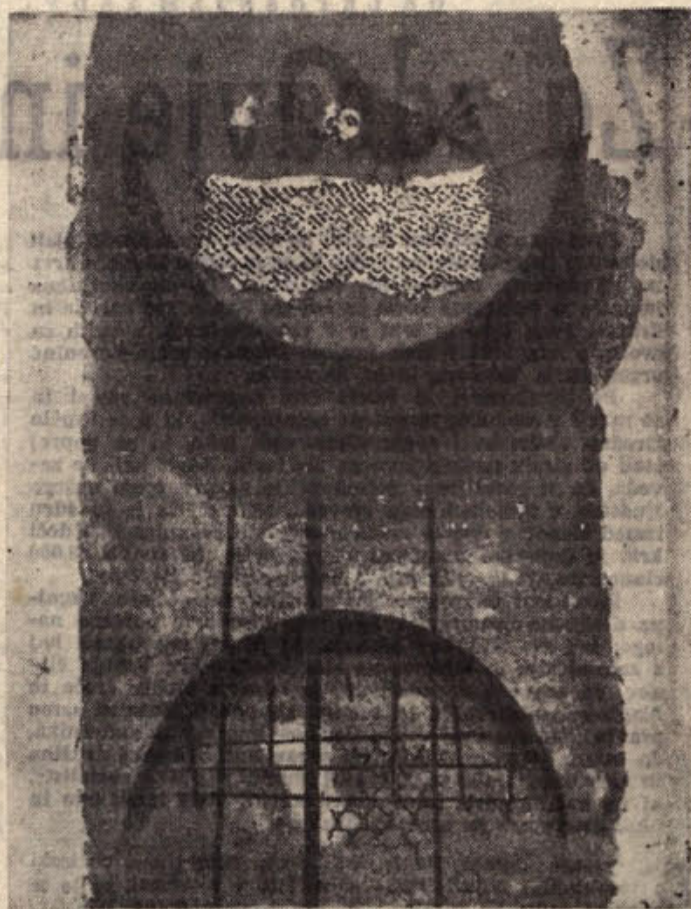
Poleg šivalnega stroja je stala prav tako podarjena decimalna tehnična učilnica.

»Vaske mesec« mehanizem in merilni aparat električna žrnalka. Letos nam je UNICEF poslal 110 metrov vodovodnih cev, ko bo šola priključena na krajevni vodovod, ki je v gradnji, bomo črpalke vrtili UNICEF.

»Pričakuje se kakšno pomoč?«

»Da, UNICEF nam bo zgradil kopalnico s tuši, da se bodo lahko naši učenci vsak teden temeljito okopali. Saj veste, kako je s kopanjem pri otrocih na kmetih.«

Z. F.

BOGDAN BORČIČ: PTIČJE STRAŠILO I. (kvadranta) - Z razstave sodobne jugoslovanske grafike na Japonskem, ki so jo odprli konec aprila v Tokiu, nato pa jo bodo prenesli še v Osako

V Celje pojdejo Krčani

V nedeljo je bila v Brežicah lepa mladinska manifestacija. Na sektorskem pevskem tekmovanju so se zbrali najboljši pionirski pevski zbori iz spodnjeposavskih občin Sevnica, Senovo, Videm-Krško in Brežice. Nastopili so pevski zbori iz osemletnih šol Boštanj, Sevnica, Senovo, Raka, Krško, Brežice I in Brežice II.

Komisija priznanih slovenskih glasbenih delavcev (Rado Simoniti, Suligoj, Arnič) je ocenjevala nastopajoče zbere, da bi izbrala najboljši pionirski zbor za mladinski festival, ki bo konec maja v Celju.

Pred začetkom tekmovanja so se vsi pionirji z mlado brežičko godbo na pihala uvrstili v spredov bo Brežicah in tako povečali slavno razpoloženje prireditve.

Tekmovanje je lepo pokazalo trud posameznih pevovodij in uspehe njihovih zborov. Republiška komisija je najbolje ocenila pionirski pevski zbor iz osemletne šole Krško, enako je bilo mnenje občinstva, da je ta zbor najboljši. Pevovodja profesor Klepac je nedvomno sposoben interpret umetniške pesni, ki dobro pozna glasovno zmogljivost svojega zbora in

ga lepo obvlada. Zboru in njegovemu pevovodji želimo, da bi tudi v Celju uspešno zastopala posavske pionirje.

Med nastopajočimi je lepo zapel tudi zbor sevnških pionirjev, ki ga vodi pevovodja Viktor Krenčič. Oba brežička zbora sta nas nekoliko razočarala, ker sta oba na občinskem tekmovanju pela bolje.

Ob zaključku tekmovanja je prof. Ivan Preskar v imenu Okrajnega sveta Svobode in prosvetnih društev podelil v znak priznanja nastopajočim pevskim zborom in njihovim pevovodjem lepe diplome in šopke ter se jim zahvalil za poštovno delo.

RADI BI...

Obisk pri SVOBODI na Mirni

Našel sem ga pozno zvečer v pisarni Tovarne šivalnih strojev: predsednika Svobode, Kristofa Darkota. Njegov konjiček je delo v društvu, zato se je najin pogovor hitro razvil.

Brž ko sem ga vprašal o delu društva, je že potegnil iz predala debelo mapo anketnih list. Kaj različna vprašanja, še različni odgovori. Listam in prebiram pole, a Darko živahno pripoveduje o željah članov, ki bi radi mirensko »mirni« popoldne in večer preživeli v društvenem delu, o uspehih, ki jih imajo po treh mesecih obstoja društva, o sekcijah in še o tem in onem.

Zanimalo me je, kako se razvija novejša oblika pri naših društvih, to je klubih.

»Radi bi klub razgibali, radi bi opremili prostor, ko je sicer primeren, a ne najdemo sredstev. Kar pa bomo ob teh pogojih lahko napravili, to bomo storili.«

Verjel sem mu. Kaj pa ostalo delo, predvsem sekcije?

»Kaj nisi videl plakatov dramske sekcije, saj visijo že nekaj dni. Naštudirali so Vohunko. Pevski zbor bo za prvomajске praznike zadel na proslavi nekaj zelo dobro naštudiranih pesmi. Naj dodam še to, ko govoriga o pevskem zboru. Iz nič ustvariti to, kar bo lahko sedaj slišal (namenila sva se medtem k pevski vaji), je nedvomno zasluga poštvalnosti in dolgoletne prakse pevovodnje. Ne smem pa prezeriti vnepe pevcev, zlasti v moškem zboru.«

Večerna politična šola v Brežicah

Večerna politična šola v Brežicah je konec aprila končala delo. Lani oktobra je jo organizirala ideološka komisija pri Občinskem komiteju ZK. Šola je obiskovala v začetku 28 slušateljev, med letom na njej je nekaj zaradi preselitve in službenih premetstev odpalo. Končalo je šolo 18 slušateljev, ki so pred posebno izpitno komisijo zadovoljivo odgovorili na vprašanja iz zgodovine delavskega gibanja, temeljev marksizma, ekonomske in politične ekonomije.

Poleg članov izpitne komisije so prisostvovali zaključku šole tudi sekretar občinskega komiteja ZK Brežice Silvo Gorenc in člana ideološke komisije pri Okrajnem komiteju ZK prof. Ema Muser in Thorzevski, ki sta pohvalila skrupulozno delo in pokazane uspehe.

Razpis štipendij ObLO Novo mesto

Komisija za podeljevanje štipendij pri ObLO Novo mesto razpisuje za šolsko leto 1960/61 naslednje štipendije:

- 1 za študij na univerzi v Ljubljani - naravoslovna fakulteta (mat. - fiz.);
- 2 za študij na VPS v Ljubljani (nem. - angl.);
- 2 za študij na VPS v Ljubljani (mat. - fiz.);
- 1 za študij na VPS v Ljubljani (nem. - angl.);
- 2 za študij na Višji šoli za telesno vzgojo v Ljubljani;
- 3 za študij na učiteljski.

Prosilci naj vložijo prošnje, katerim je treba priložiti zadnje šolsko spričevalo, potrdilo o vpisu, izkaz o premoženjskem stanju staršev in mnenje krajevnega odbora SZDL. Prednost pri štipendijah imajo otroci padlih v NOB in tisti, ki se izkazujejo z odličnim spričevalom. Rok za vlaganje prošnji je 31. julij 1960.

Nova delavska dramatska skupina

Predzadnje nedelje se je predstavila črnomaljskemu občinstvu novoustanovljena dramatska skupina Belokranjskega gradbenega podjetja iz Crnomolja.

Pod večjim vodstvom režiserja Ivana Urhbančiča so v razmeroma kratkem času uspešno naštudirali in uprizorili Goldonijsko komedijo »SLUGA DVEH GOSPODARJEV«. Zasedbo je vredno toliko bolj

povaliti ker je bila vrsta igralcev prvič na odru in so kljub temu svojo vlogo dobro izvedli.

Nabito polna dvorana je uspešni nastop »Begradevcv« nagradila s spontanimi aplavzi. Njihov prvi nastop je pozdravil v imenu Sveta Svobod in prosvetnih društev občine Crnomelj tajnik Janez Kramarič. Novi delavski dramatski skupini je želel uspešno ude-

leževanje na naših odrih, medtem, ko je posebej pohvalil kolektiv Begađa iz Crnomolja, ki je sledil uredarjem iz Kanžarice ter je za kulturno življenje delovnega človeka vključil v svoje vrste tudi dramatsko dejavnost.

Skupina bo za naštudiranim delom gostovala še v Semiču, Dragatušu in Metliki, medtem ko igralci žele nastopiti tudi v Ribnici.

A.

Šola v Adlešičih bo izdala spominsko knjižico

Letos v juniju bo šola v Adlešičih praznovala stoletnico svojega občinstva. Posebni odbor za proslavo tega jubileja bo izdal spominsko knjižico, ki bo poleg zgodovine šole prikazala tudi zgodovino Adlešičev, in očiščeno razvil le vsi v povojnih letih, njen kulturni dosežki, turistične in zgodovinske znamenitosti kraja, spomine učiteljev, ki so tu službovali itd. Tako bo lahko to knjižico s pridom uporabili učiteljevo pri domovskem posvetu, pa tudi turistu, ki ga pot zanese v Adlešiče, ko dobrodošla.

Da bi odbor prišel do denarnih sredstev, ki bi mu omogočila izdajo te spominske knjižice, se bo obrnil na razna podjetja in ustanove, ki naj bi s svojimi prispevki, ki bodo izšli v tej knjižici, pokrili stroške natisa. Doslej se se vabilu odzvala naslednja podjet-

V Jugoslaviji izhaja 765 dnevnih listov z letno nakladou okoli 600 milijonov izvodov.

Leta 1939 je bilo pri nas 155.000 radijskih naročnikov, lani pa jih je bilo že 1.310.000.

Filmske predstave si je leta 1939 ogledalo 20 milijonov obiskovalcev, lani pa preko 120 milijonov ljudi.

Vsako leto tiskamo okoli 5.000 knjig v 26 milijonih izvodih.

Nikoli ni prepozno

Delavska univerza Videm-Krško in njeni uspehi v letu 1959-60

Ce pregledamo delo delavske univerze Videm-Krško od 1. septembra preteklega leta do 15. aprila 1960, lahko ugotovimo, da je izvedla v tem razdobju skupno 248 predavanj, katerih šteje je udeležilo 22.399 ljudi. Za samo ta številka pove, da odpade na posameznega prebivalca občine več kot 1,3 predavanja.

V večernih šolah si je pridobivalo znanje 326 slušateljev v devetnajstih oddelkih. Vseh seminarjev in tečajev je bilo 22, obiskovalo pa jih je 534 državljanov. Omeniti je treba še potujoče kino, ki je imelo 103 predstave z 8.242 obiskovalci.

K skupnemu številu predavanj so vrsta razna predavanja v ciklusih in posamezna predavanja kot n. pr. za kolektive, aktualne teme, marksistični krožek, kmetijska, tehnična, gospodinjstva vzgojna in potopisna predavanja.

Predavanja za kolektive so bila organizirana v podjetjih, kjer so se člani delovnih kolektivov seznanjali z vlogo delavskega sveta, direktorja, kolektiva, z družbenim planom in njegovimi nalogami, z delitvijo dohodka, z delavskim samoupravljanjem, delno s kmetijsko politiko na vasi in higieno ter z varnostjo pri delu in podobnim. Čeprav so nekateri kolektivi zelo močni, je odpadlo na predavanje povprečno 81 ljudi. To je delno opravičljivo, ker so bila predavanja v

večjem kolektivu kot n. pr. tovarni celuloze in papirja v večini primerih po izmenah. Zanimivo je, da je bil povprečen obisk v manjših podjetjih oziroma ustanovah mnogo boljši. Vzrokov za to ne bi navedali, čeprav je znano, da je kako predavanje tudi odpadlo zaradi slabega obiska, kot n. pr. znanje v tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj. V takem primeru ne moremo kriviti delavske univerze, pač pa politične organizacije v podjetju, ki se zadovoljijo le s tem, da izobesijo velik lepak, s katerim obveščajo člane kolektiva o predavanju, odborniki pa ob napovedanem času s mirno vestjo zapuščajo tovarno. Vzgladi pač še vedno vlečejo! Rezultat je bil ta, da je v pripravljeno predavalnico pogledal le en član kolektiva. Kljub vsemu pa lahko ugotavljamo, da so bila predavanja za kolektive koristna in potrebna. V bodoče bodo morale politične organizacije v podjetjih to akcijo bolj podpirati, če želimo delavce tudi družbeno-ekonomsko izobraziti!

Kmetijski strokovnjaki so v zimski sezoni študovali mnogo prostega časa, kajti obiskovali so vse bližnje in daljne vasi in posredovali razen strokovnih predavanj tudi Kardelejev razprave o socialistični preobrazbi vasi. Zanimivo je, da niso varčevali s časom, kajti ponekod so razpravljali tudi s sedmimi kmetovalci, ki so potem mnogo

tega prenesli na sovačane. Udeležba je bila na splošno še kar zadovoljiva, saj je povprečno odpadlo na predavanje po 33 kmetovalcev.

Ko so na občinski ideološki komisiji razpravljali o kmetijskih predavanjih, so ugotovljali, da je delavska univerza naredila vse za uspešno izvedbo predavanj. Nujno pa je, da bodo osnovne organizacije SZDL v bodoče v večji meri zagotovile obisk, kar bi se dalo doseči predvsem z osebno zadolžitvijo. Na predavanja so prihajali v glavnem napredni vaščani, tu in tam pa se je pojavil tudi kak nergač. Vsa predavanja so bila zelo koristna, kar dokazujejo uspehi v pogodbeni proizvodnji. Bila so podana na preprost način in v nekaterih primerih spremljana s filmi oziroma diafilmi.

V prihodnjem letu bodo morali predavatelji še v večji meri uporabljati filme, diafilme in epidiaskope. Pred predavanji se bodo sestajali in skupno obdelali predvidene teme.

Delavska univerza je skupno z odsekom za prosveto v jeseni izdelala analizo o stopnji izobrazbe delavcev in uslužbencev. Iz nje je razvidno, da je od 1217 delavcev brez popolne osemletne šolske izobrazbe 685 ali 72,5 odst., od 368 uslužbencev pa nima popolne osemletne šolske izobrazbe 94,190 pa je osem razredov osnovne šole, skupno torej 75,5 odst. Te številke so narekovanje najostrejši organiziranosti večernih šol. Tako se je vključilo v šest oddelkov večerne osemletne šole 161 ljudi, od katerih jih je že pridobilo osemletno šolsko izobrazbo 44, 23 pa je že opravilo prvi tečaj. V večernih ekonomski srednji šoli je trenutno v dveh oddelkih 56,

v večernih tehniški srednji šoli pa 72 slušateljev.

Iz omenjenih podatkov se da sklepati, da v občini Videm-Krško z resnostjo rešujejo to perečo vprašanje, saj mislijo v jeseni odprti še več tečajev za osemletno šolo in v kolikor bo dovolj kandidator, še večerno ekonomsko srednjo šolo.

Omeniti je treba tudi večerno politično šolo, katero je do zaključka v dveh oddelkih obiskovalo 37 slušateljev. Obisk na tej šoli je bil v začetku večji, toda z ustanovitvijo drugih večernih šol so se nekateri kandidati odločili, da si pridobijo najprej splošno izobrazbo.

Med občani je najbolj priljubljen ciklus predavanj »Naše in tuje dežele v sliki in besedi«. Na 22 predavanjih je bilo kar 7040 ljudi, tako da je bilo povprečno na posameznih predavanjih po 320 ljudi. Da so ta predavanja tako dobro uspešna, je v veliki meri zaslug delavske prosvetnega društva »Svobode« Videm-Krško, ki je nudilo delavski univerzi vsa pomoč. Delavska univerza je vabila na predavanja najboljši slovenske predavatelje, ki so znani tudi zunaj naših meja. Vsa predavanja so bila spremljana z barvnimi diapozitivi, nekatera pa tudi z glasbo. Udeležba na predavanjih je bila izredno v tečen večja, tako da so prireditelji prišli do spoznanja, da je dvorana za take primere že znatno pretesna. Da so se ta predavanja zelo priljubila, dokazuje dejstvo, da je tudi preko 50 ljudi spremljalo izvajanja kar stoje.

V Vidmu-Krškem se je želja po izobraževanju že v veliki meri vzbudila, kar dok-

zuje obisk na omenjenih predavanjih in velika udeležba v večernih šolah. Mnenja so, da so v veliki meri vzbudila zanimanje za izobrazbo prav ta predavanja. Zato se bo lahko v prihodnjem letu ta ciklus predavanj skrbli na račun raznih drugih predavanj kot so vzgojna, zunanjo-politična, tehnična in zdravstvena. Da se bo delavska univerza zavezala za omejene cikle in slučaj, temveč je to želja izražalo preko 500 anketiranih poslušalcev.

V omenjenih 22 seminarjih in tečajih so všteli kino-operatorski tečaj, seminarji o higijenskem minimumu, seminar za mlade komuniste, tečaj tujih jezikov, seminar za klubsko delo itd.

Vse številke in analize dokazujejo, da je delavska univerza v Vidmu-Krškem v pretekli sezoni, ki pa še ni zaključena, svoje delo dobro opravila. To pa je bilo mogoče le z vestnim delom vseh komisij, upravnega odbora in predavateljev, ki so v vseh primerih sprejete naloge zelo dobro opravili.

Ce bodo hoteli v prihodnji sezoni uresničiti vse načrte, ki jih že delno pripravljajo, bo treba vsekakor nuditi še večjo pomoč delavski univerzi. Naloga delavske univerze je pripraviti razne programe, pridobiti predavatelje, medtem ko morajo kolektivi, podjetja, ustanove in osnovne organizacije SZDL skrbeti za udeležbo tistih, katerim so predavanja, tečaji ali seminarji namenjeni. Skratka, uspeh v izobraževanju bo v občini Videm-Krško v celoti dosežen le takrat, ko se bodo vsi zavedali, da je izobrazba potrebna prav vsem!

M.

OB LETOŠNJEM TEDNU RDEČEGA KRIZA OD 8. DO 15. MAJA 1960

Za zdravje in blaginjo skupnosti

Lani smo z dobrimi ljudmi po vsem svetu proslavljali stoletnico izdaje Rdečega križa, ki se je rodila iz rdeče krvi na strahotnem bojišču pri Solferinu. Ta človekoljubna ideja se je polagoma širila in čez čas zajela vse narode in države. Prav tako iz krvi je v usodnih časih, v bojih za svobodo leta 1943 v Belj krajini, pognala svoje korenine organizacija Rdečega križa Slovenije.

Po osvoboditvi je Rdeči križ neprestano rasel in se razvil v mogočno množično organizacijo, ki ji je uspelo izredno aktivizirati svoje člane, tudi take, ki so poprej stali ob strani našega javnega življenja. Rdeči križ se zaveda, da ni osamljen v prizadevanju za prevzgojo našega ljudstva v socialističnega človeka, temveč da je le eden izmed členov v družbi naših množičnih organizacij. Rdeči križ je dejansko množična organizacija, ki svojih 23.000 članov vzgaja in vključuje v naše družbeno življenje.

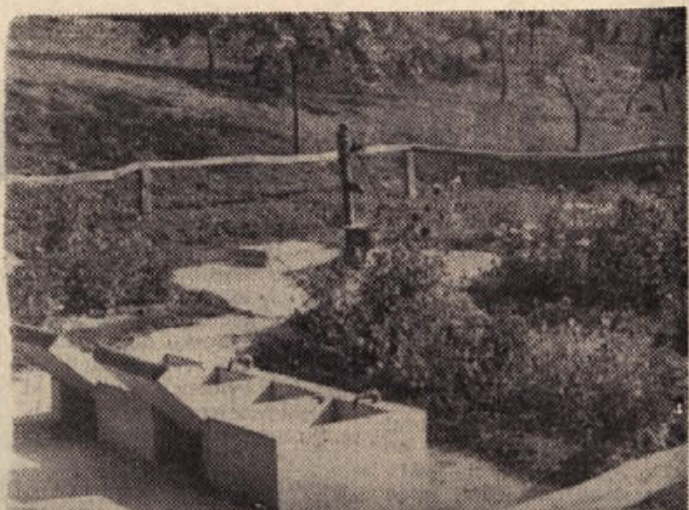
Rdeči križ je prostovoljna in zdravstveno-socialna vzgojna družbena organizacija. Ima zelo visoke in obsežne naloge: boj za ohranitev zdravja, ki je pri nas hkrati boj za zaostajajo in lahkoverno starokopitnostjo. Vzgoja članov, da se bodo zavedali, da je zdravje steber sreče in blaginje posameznika in celotne skupnosti. Zato ni samo pravica, temveč tudi velika dolžnost vsakega posameznika, da ostane telesno in duševno zdrav nam, njegova družina in vse naše ljudstvo. Vzgojiti moramo prave socialiste, ki ne bodo gledali samo nase, ampak bodo imeli oko in uho, predvsem pa srce za drugega.

bijo za osebno higieno, za čistost po razredih in navajajo sošolce na higienske navade. Pomladkarji pomagajo bolnim članom in jim včasih s članarino kupujejo zdravila. Na sestankih so se člani utrjevali v prizadevanju za higiensko življenje, v borbi proti kajenju in pitju alkoholnih pijač. Najbolj krepki, zdravi in uspešni športniki niti ne kadijo in ne pijejo alkohola. Ravna se po načelu, da kdor hoče druge pomagati, mora imeti najprej sebe v oblasti.

Iz pomladkarjev že doraščajo vneti sodelavci Rdečega križa, ki delajo ne samo z besedo in peresom, ampak dajejo mladim pa tudi starejšim dober zgled.

tuberkuloze. Zato je tuberkuloza še vedno pereč družbeni problem, ki mu moramo posvečati vso skrb, sicer bi postala tuberkuloza zopet lahka bolezen št. 1. Zato Rdeči križ zdravstveno prosvetljuje s predavanji in filmi zdrave, bolne, ke pa predvsem vzgaja, da se bodo izogibali vsega, kar jim škoduje (alkohola itd.) in da bodo toliko vestni, da ne bodo okuževali zdravih.

Predljudji smo tri seminarje za pomožne patronažne pomočnike.

Asanirano perišče in vodna črpalka z rezervoarjem v Rodinah pri Trebnjem, urejeno s pomočjo okrajnega odbora Rdečega križa in prispevkom domačinov

V SOCIALISTIČNI DRUŽBI MORAJO IMETI BOLNIŠNICE VEDNO DOVOLJ KRVI ZA TRANSFUZIJO

Morda se uspeh Rdečega križa v prevzgoji članov vidi najbolj v uspehih, dobro organiziranih akcijah za darovanje krvi, ki dela v našem okraju že sedmo leto. Zrelost in vest socialističnega človeka se najlepše pokaže prav v tem, da daruje svojo križ za življenje nepoznanemu, toda potrebnemu. Kdor daruje križ, ima lahko

prijetno zavest, da je rešil življenje morda materi ali očetu številne družine. Zdravemu človeku darovanje krvi ne škoduje, saj se kri hitro obnovi, potrebnemu pa rešuje življenje.

Danes je čedalje večja potreba po transfuziji zaradi pogostejših nesreč in zaradi izpopolnjenih metod zdravljenja.

NE BORIMO SE PROTI PITJU, TEMVEČ PROTI PIJANČEVANJU!

Boj proti pijančevanju je že star. Pred več kot 1300 leti je Mohamed prepovedal alkoholne pijače. Veliki han Krum je dal posekati vse vinske trte. Slavni Darwin pravi, da so alkoholne pijače napravile največ gorja. Prav takega mnenja je bil Engels. Prohibicija v ZDA se ni obnesla. Države izdajajo zakone proti pijančevanju. Uradni ukrepi ne pomagajo. Treba je vzgojiti ljudi tako, da bodo imeli krepko voljo. Pijanci so vedelje slabši, nesrečni ljudje, bolniki. Največ vzrokov je v domačih navadah in v okolju. Treba je dati dober zgled! Miselnost in zgled mnogih solanin in nešolanin izobraženecov so taki, da odkrajajo boj proti pijančevanju.

loko pomisli, kako mi starejši grešimo proti otrokom, ko ob raznih slovesnostih pijemo vino, otrokom pa ne damo primerne pijače! Vsaj za take primere naj imajo gospodinje pripravljene okusne sadne sokove, ki jih vsi mladi radi pijejo in ki jim koristijo, saj pospešujejo zdrav telesni in duševni razvoj.

● Kupujte vedno izdelke

BELOKRANJSKE TRIKOTAŽNE INDUSTRIJE

»BETI«

METLIKA!

KAJ PA MALE ASANACIJE?

Danes je že splošno znano, kaj so male asanacije: urejanje in izboljševanje gnojšč in gnojničnih jam ter greznice, nadalje izvirov, vodnjakov, perišč pa ureditev kmečkih domov in naselij. Ne ve pa vsak, da pomembno asanacije naših vasi prvi temeljni napredek in zdravila ter splošne gospodarske blaginje. Asanacije začnejo deljansko preobrazbo okolice miselnosti na vasi v socialistično razumevanje in čustvovanje. Premagujemo stoletno zakoreninjeno sebičnost in nevedljivost: »Jaz pa moj grunt — drugi me nič ne brigajo!«

Vsak začetek je težak in se vsakdo čuti, da je treba prelomiti

stih prispevali za blaginjo skupnosti.

In tako druga za drugo rastejo vodopreskrbne zgradbe po vsem okraju in spodbujajo druge vasi, da jih posnemajo. Spoznavajo, da je treba pozabiti: drobna nesoglasja in se ravnati po načelu Rdečega križa: »Pomagajmo drug drugemu!« Zato pribijajo: »Mi vendar ne smemo zaostajati za njimi.«

Odlodilni činitelji ne bi smeli nikjer pozabiti, da s tako majhnimi sredstvi ne dosegamo prav nikjer tako velikih gospodarskih, moralnih, higienskih pa tudi političnih uspehov kot prav pri malih asanacijah. Doslej smo na novo zgradili oziroma uredili 117 objektov.

KAJ DELA KOORDINACIJSKA KOMISIJA

Da bi razdeljevanje živih ameriške pomoči potekalo čim bolj pravično, so bili pri okrajnem odboru kakor tudi pri občinskih odborih postavljene koordinacijske komisije. V njih sodelujejo zastopniki vseh množičnih organizacij in predstavnikov ljudske oblasti. Prezemajo material, skrbijo za skladiščenje, za prevoz in za pravilno razdeljevanje materiala. Razdeljevanje pomoči je zelo težavno, pa je vendar na podlagi točnih navodil potekalo v redu.

V začetku je bilo več pritožb, ker so ponekod ljudje videli le sami sebe, sedaj so pa pritožbe

že redke. Priznati moramo, da smo napredovali v socialistični zavesti, ko potrebni priznajo, da so drugi še bolj potrebni kakor oni sami.

Čprav tudi s sodelovanjem občinskih in krajevnih odborov RK še nismo mogli popolnoma prevzgojiti nekaterih članov, da bi razumeli, da je treba pomagati vsem potrebnim, na primer otrokom manjvrednih staršev, pijancev in neporočenih staršev, moramo z veseljem ugotoviti, da taki predsodki čedalje bolj izginevajo.

V zadnjih treh letih je šlo preko OORK materiala v vrednosti 430 milijonov din.

ŠOLSKE MLEČNE KUHINJE SKRBIJO ZA VSESTRANSKI RAZVOJ ŠOLARJEV

V okraju imamo 151 šol s 25.288 učenci. Na 146 šolah delujejo šolske mlečne kuhinje. V njih dobiva 23.247 šolarjev toplo mleko. Vso mleko in mleko daje Rdeči križ. Razen tega je v zadnjem letu dal za izgradnjo oziroma opremo kuhinj 1.215.837 dinarjev iz svojih sredstev. Okrajni zavod za socialno zavarovanje pa je dal 500 tisoč dinarjev.

najdljive voditeljice kuhinj s sodelovanjem predstavnikov množičnih organizacij.

Danes nihče več ne vprašuje, ali so te kuhinje potrebne ali ne. Učenci pravijo, da brez njih ne bi več šlo. Pedagogi in zdravniki potrjujejo, da je sedaj telesni in duševni razvoj ugodnejši kot poprej. Šolske kuhinje nimajo namena, da bi nadomeščale domačo prehrano, ampak da bi jo dopoljevale, in sicer predvsem z živalskimi beljakovinami, ki so v mleku in ki so tako nujno potrebne za pravilen razvoj. Za vitaminski dodatek naj pa skrbijo iz-

Težko je obseči vse drobno delo, ki ga ima OORK. V raznih težavah se obračajo nanj po pomoč in nasvet. Naša naloga v bodoče bo še, da na novo ustanovimo postaje prve pomoči, stare pa obnovimo in da organiziramo tečaj za nege bolnikov na domu.

To ogromno delo zmore Rdeči križ samo s sodelovanjem poštvovalnih sodelavcev, ki so iz vrst prosvetnih in zdravstvenih delavcev pa tudi mnogih drugih javnih delavcev. Z nami uspešno sodelujejo vse množične organizacije. Za delo Rdečega križa imajo polna ravnateljstva Okrajni ljudski odbori, Okrajni zavod za socialno zavarovanje in tudi nekateri občinski ljudski odbori.

Inž. IVO ZOBEC

KULTURNI TEDEN V KRMELJU

DPD Svoboda je priredila v času od 25. aprila do 1. maja kulturni teden s raznimi prireditvami. Kulturni teden je uspel, vendar obisk na posameznih prireditvah ni bil tak kot smo pričakovali.

25. aprila je dramska sekcija ponovila igro Oliver Twist, ki je bila slabo obiskana. S tem delom je dramska sekcija gostovala že v Boštjanju in Sentjanžu. Naslednji dan je bilo v nabito polni dvorani predavanje s sklopičnimi slikami: Potovanje s kolesom po Nizozemski. 27. aprila je bilo napovedano gostovanje KUD Milana Majna iz Sentjanža, pa je zaradi nepredvidenih ovir odpadlo.

Naslednje dni je nastopila še šolska mladina in rudniška godba na pihalu, ki je pokazala lep napredek. V soboto je bila svečana proslava za 1. maj, naslednjega dne pa je budnica rudniške godbe prebudila Krmeljčane. Dopoldne je bil šahovski brzturnik, popoldne pa ljudsko rajanje.

DPD Svoboda v Krmelju je nabavila tudi cinemascope, tako da bodo tudi filmske predstave odsele kvalitetnejše in boljše obiskane.

B. D.

Ustanovljena je osnovna organizacija ZK v gradbenem podjetju »SAVA«

Gradbeno podjetje »Sava« v Vidmu-Krškem je poznano v vsem Spodnjem Posavju, kjer opravlja razna gradbena dela. Čeprav to podjetje deluje že več let, še doslej ni imelo svoje osnovne organizacije. Posebna problematika podjetja pa je narekovala, da ustanovijo svojo organizacijo ZK.

Občinski komitej ZKS kakor tudi komunisti v omenjenem podjetju so spoznali, da je treba čimprej ustanoviti osnovno organizacijo. Ta sklep so pred kratkim uresničili in ustanovili organizacijo ZK ter izvolili za sekretarja tov. Džoka Andrijaševiča.

Ta ustanovitev je važna za politično usmerjanje dela, za sindikat, za delavsko samoupravljanje in za vsklajevanje

»PRIMORJE« je nova litijska ladja, ki so jo pred kratkim splovili v ledjednici 3. maj na Reki. Ladja je tretja v seriji šestih, ki jih ladijednica gradi za Jugoslovansko litijsko plovbo in ima nosilnost 18.500 ton. Predvidoma bo plula med Jadranom in Severno Ameriko.

Prvi obrat nove tovarne trikotaje je začel delati 1. maja v Strugi v Makedoniji. Za dograditve tega objekta so porabili 116 milijonov dinarjev. Po dograditvi drugega obrata za proizvodnjo svilenih in bombažnih trikotaje bo nova tovarna dosegla približno 1 milijardo dinarjev bruto proizvodnje letno.

Tudi na Brezovi rebri so ljudje toplo pozdravili pomoč Rdečega križa, ko jim je pred leti pomagal obnoviti zapuščen kapnico in urediti zraven zajetja še sodobno, higiensko napajališče. Dejavnost na tem področju prinaša največje gospodarske, moralne, higienske in tudi politične uspehe; marsikje je prav v takih delih prvi napredek vasi

z globoko ukoreninjenimi navadami. V začetku je škripalo, godrnjali so, češ: »Zakaj pa moram ravno jaz danes voziti pesek, ko imamo toliko drugega dela?« Pa je vendar šlo. Premagali so manjša in večja osebna nasprotja in složno zgrabili za krampe in lopate ter po svojih močeh in sposobno-

Zanje smo vložili 10.670.945 dinarjev (OLO, RK in nekaj ObLO), ostalo so prispevali vasičani. Vrednost vseh zgradb znaša okrog 72 milijonov dinarjev. Drugih, višjih vrednot, ki so se s tem delom rodile, pa ne moremo izraziti s dinarji.

lista. Rdeči križ se pa predvsem trudi, da bi ohranil mladino pred boleznijo. Pomladkarji RK šolske mlečne kuhinje, sadni sokovi, sokovniki, gospodinjke učiteljice so doslej že mnogo uspehov.

Nabavili smo 25 sokovnikov in jih porazdelili 18 šolam. Po nekaterih šolah so s sokovniki napravili tako dobre brezalkoholne pijače, da je po tem zgledu začelo mnogo mater pripravljati sadne sokove. Ma-

Svoje naloge dosega Rdeči križ z vsestransko dejavnostjo, ne skrbi samo za zdravje, temveč pomaga, kjer je pomoč potrebna, z materialom in nasveti, bori se proti pijančevanju, malimi asanacijami pa posega v gospodarstvo in v vzgojo za delo v korist skupnosti tako dalje.

Rdeči križ novomeškega okraja organiziran takole: v Novem mestu je okrajni odbor

RK, vsaka občina ima občinski odbor RK, v 9 občinah pa je še 73 krajevnih odborov RK.

Ker se je delo okrajnega odbora RK zelo razmahnilo, dela izvršni odbor po komisijah. Komisije imajo svoje odbornike, predsednik pa je hkrati član izvršnega odbora. Zato bomo delo okrajnega odbora RK najlažje pregledali po posameznih komisijah.

ZDRAVSTVENA PROSVETA IN VZGOJA

Zdravstvena prosveta ozirov vzgoja spada med najvažnejše dejavnosti Rdečega križa, ki posega prav v vse komisije v komisijo za male asanacije, za pomladke, za boj proti alkoholizmu in tuberkulozi, za darovanje krvi, razdeljevanje moči itd.

delu sedaj aktivno pri Rdečem križu, sodelujejo pri akcijah za darovanje krvi in v pomočni patronažni službi TBC, predvsem se pa pozna po kmečkih domovih, ki so bolj urejeni, kot so bili poprej, in so bolj snažni in privlačni.

Ko smo pred osmimi leti začeli z zdravstvenim prosvetljenjem ženske mladine, je kar vršalo. V učiteljem in predavateljem smo pripravili pešter seminar, na katerem so predavali strokovnjaki zdravstvenih prosvetnih delavci. Pa ne samo to! Bile so tudi praktične iz iz prve pomoči, nege dojenčka itd. Seminaristke so se vajale tudi v pripravljanje tedil po modernih načelih o pravi prehrani. To je bilo pred leti še toliko važnejše, ker dananje mreže gospodinjstev ni bilo. Danes je v tem pogledu mnogo lažje, ker smo ZAVOD za napredek gospodinjstva in več gospodinjstev učiteljic. Dekleta so se priglasevala pa zopet omahovala: nazadnje je zmagala parit in želja po napredku — in tečajji so veselo začeli. Vsa sova je bila razdeljena na dve št., tako da so dekleta obiskovala tečaj dve zimi, povedni od novembra do konca februarja.

Posušili smo zdravstveno prosvetliti in vzgojiti fante. To se navadno vsakega poučevanja, zlasti če jih spominja na šolo, zelo otepajo. Toda že po prvih, zanje aktualnih predavanjih, so bili navdušeni. Dobro se dajo izkoristiti taborjenja predvojaške vzgoje. S sodelovanjem Zavoda za socialno zavarovanje in sindikatov smo začeli s predavanji po tovarnah o higieni dela, o preprečevanju nezgod, o obratnih boleznih in drugih važnih higienskih vprašanjih. Razveseljivo je, da ni bil Okrajni zavod za socialno zavarovanje, ki je predavanja finančno omogočil, osamljen, ampak da so tudi nekatera vodstva podjetij začela razumevati, kako velikega pomena so taka predavanja ne samo za srečo in zdravje delavcev, ampak tudi za uspeh podjetja in za vse naše gospodarstvo.

Kjer so se tečajji preživeli predvsem zaradi majhnega števila deklet, ki odhajajo v mesta in tovarne, smo uvedli krajevnih tečajev in zaokrožena predavanja ali pa smo sodelovali z gospodinjstvi tečajji. Naše tečajje in predavanja je obiskovalo nad pet tisoč deklet. Mnogo naših bivših tečajnic

Vsako leto prireja OORK nadsto predavanja, več filmskih predstav, tečajev in seminarjev. Podobno delajo seveda tudi občinski in krajevni odbori RK sami. Izkušnje kažejo, da so stari in mladi za zdravstvena predavanja zelo hvaležni. Imamo sicer svoj kinoprojektor, toda včasih so težave s prevozom, če so slabe prometne razmere, včasih pa nagaja elektrika. Toda polagoma se vse izboljšuje.

KAJ DELA POMLADEK RDEČEGA KRIZA?

Mnogo šol je, v katerih so v Pomladke vključeni vsi učenci, nižje število članov pa je na nekaterih nižjih strokov-

nih šolah. Pomladkarji so se izživljali v raznih kroških, med najvažnejše dejavnosti pa šolejemo higienske aktivne, ki skr-

Na majniškem izletu pred 40 leti na Koroškem

Ko sem pred kratkim čul v radiu vest, da nekateri krogi v sosednji Avstriji pripravljajo posebno slavo v spomin na oktopski plebiscit, ki je pred 40 leti odločil pod tako zvano mednarodno kontrolo priključitev Koroške prvi takratni povojni republiki Avstriji, sem se spomnil, kako smo takratni dijaki ljubljanske realke meseca maja s posebnim vlakom pohiteli na Koroško, da si jo ogledamo in izvršimo tudi določeno nalogo: pridobimo naše rojake, da bodo glasovali za Jugoslavijo. Seveda se tega nismo takrat kaj posebej zavedali, saj so nam v šoli povedali le površno; no naučili smo se nekaj recitacij in pesmi ter zbrali nekaj knjig, da smo obdarili koroške otroke.

Posebni vlak nas je odpeljal skozi karavanski predor in pri Področju smo se razdelili v dve skupini: ni iz nižjih razredov smo se namenili k Baškemu jezeru, višješolci pa so nadaljevali pot v Celovec, kjer so obiskali Gosposveto in Vrbsko jezero.

V lepem majskem dopoldnevu smo se najprej ustavili v vasi Ledenci, kjer smo že spoznali otroke tamonjše šole. Ogledali smo si jo in na skromni prireditvi izmenoma izvajali program. Spomnimo se, ko sem precej s tremo recitiral Prešernovo »Zdravljico«, ki je pač pomembno izvenela, vendar pa je nismo razumeli ne mi ne naši koroški rojaki. Predalec je bil še čas, čeprav so ga Korošci tako težko pričakovali, da bi se pridružili naši Jugoslaviji. Tudi se spomnim, da smo jim poklonili velik omot knjig za tamkajšnje knjižnico, ki pa je po oktoprskem plebiscitu moral v arhiv in kasneje na grmade...

Toda takrat je bil lep mesec maj in vsi smo mislili, da smo že na ta način dobili Koroško.

Povzpeli smo se na bližnji Petelinjek, od koder je begal naš pogled po bližnjem Baškem jezeru, kjer se je rodila ona lepa koroška »Gor čez izaro, gor čez gmajnico...« Tudi Dobrač smo zagledali in bele jadrnice na Vrbskem jezeru. Popoldne smo se še okopali v jezeru, nato pa nas je vliak spet potegnil na našo stran. In ko smo 10. oktobra istega leta brali rezultate glasovanja, pa vest, da Koroška ni več naša, smo prvič šele zazutili, kaj smo izgubili in kako otroško je bilo mišljenje takratnih slovenskih voditeljev, da bodo otroci na majniških izletih rešili našo Koroško! Saj so za nami izvedli enako akcijo, le v druge konce Koroške, tudi ostale ljubljanske srednje šole in drugi.

Ko sem po vojni v republički počitniški koloniji na Reki — na Pečinah — dobil v varstvo otroke s Koroške in ko je iz njihovih grl zadonela »Gor čez izaro«, sem s solzami v očen poslušal ta pozdrav, vendar pa je bilo potlačila, saj naše ljudstvo tam kljub težavam in oviram še živi in je zvesto naši narodni skupnosti.

Ko bodo to jesen izzvenele zadnje besede nekaternikov na Koroškem ob bučnih proslavah plebiscita, smo prepričani, da bo nekoč le tudi za naš rod tam gori dozorel Prešernov verz:

»Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan, da rojak prost bo vsak in ne vrag — le sosed bo mejak!«

Želim jim, da ob tej 40-letnici ostanejo trdni Slovenci!

Sistematično proučevanje družbenih zakonitosti je pripomoglo k spoznanju, da tuberkuloza ni samo stvar posameznika, temveč je izrazito družben problem, ki ga je mogoče obvladati z združenimi napori prizadetih in družbe.

Dispenzerji novomeškega okraja imajo registriranih 1398 oseb z aktivno pljučno tuberkulozo in 361 s tuberkulozo drugih organov. Dispenzerji imajo 7661 oseb v evidenci. Od 7661 oseb, s katerimi imajo »kontakt«, so ugotovili 236 bolnih. To je omogočilo Rdeči križ, ker krije potrebnim potrebne stroške, ko pridejo na pregled.

Tuberkuloza alcer ni več bolezen št. 1, saj se da uspešno zdraviti, če se bolniki ravnajo po zdravniških navodilih. Med bolniki ni več toliko mladih kot poprej. Pri tem pa moramo vedeti, da je 66 odstotkov vseh invalidnih upokojenecv predčasno upokojenih v najlepši življenjski dobi prav zaradi

ZA OBČINSKI PRAZNIK — 15. MAJ — ČESTITA VSEM SVOJIM ODJEMALCEM, POSLOVNIM PRIJATELJEM IN PREBIVALCEM TREBANJSKE OBČINE

Trgovsko podjetje Trebnje

SPORT * TELESNA KULTURA * ŠPORT * TELESNA KULTURA * ŠPORT * TELESNA KULTURA

Velik otvoritveni atletski miting

Zletni odbor je zasedal

Zletni odbor za pripravo Zleta bratstva in enotnosti je 5. maja razpravljal o sodobnih organizacijah in o sredstvih. Za telednevni nastop članov na stadionu ima Partizani v okviru vključenih premo...

premalu slikov s tehnično komisijo zletnega odbora. Občinski štabi bodo delo opravili uspešno le, če bodo neprestano v osebnih stikih z vsemi organizacijami, ki bodo na zletu sodelovale. Ves program bo prenašala televizija, zato mora biti res kvaliteten in brez spornih stvari.

hodo na zletu nastopali, bo oskrbel zletni odbor. Organizacije naj skušajo denar, ki ga potrebujejo, dobiti tudi od svojih republikoških vodstev.

Nagradno streljanje v Metliki

1. maja je metliška strelska družina organizirala nagradno streljanje z vojaško in malokalibrsko puško. Tekmovanja so se razen domačih udeležili še strelci iz Crnomlja. Domačini so bili razočarani, ko so primerjali svoje rezultate z uspehom gostov, vendar upajo, da bodo smotno prihodnje leto sreče. Ni pa nič čudnega, da so zmago prepuštili gostom, saj je metliška strelska družina še zelo mlada. Tudi organizacija tekmovanja ni bila najboljša. Na strelščici ni bilo prave discipline in streljali so je vseprek.

Neve obrate je pred dnevi svetovalno obratje zagrebško podjetje Radiodistribucija. Podjetje bo že letos proizvedlo 50.000 raznih tipov radijskih sprejemnikov, 10.000 televizorjev in več tisoč električnih gramofonov. Razen tega bo že letos proizvedlo prvih 5000 žepnih tranzistorijskih sprejemnikov in začelo tudi s proizvodnjo večjih tranzistorijskih sprejemnikov ter televizijskih sprejemnikov domače proizvodnje.

Zletni odbor razpolaga z omejenimi sredstvi. Nekatere organizacije so predložile zelo zahtevne predloge. Odbor bo pomagal s sredstvi in tam, kjer bodo dobro vložena in bodo v obliki rekvizitov in raznih naprav služila prebivalstvu tudi še po zletu. Kolektivni in posamezni kmetijski predstavniki prispevajo, saj bodo prhe, slačilnice, nove športne naprave na stadionu in vse drugo uporabljali tudi člani delovnih kolektivov. Šport postaja zdravo razvedrilo za delovnega človeka. Prehrano udeležencev in vseh, ki

JEDINSTVO (Bihac) : BELA KRAJINA 3:1

V sredo, 4. maja je bila v okviru tekmovanja Zleta bratstva in enotnosti odigrana v Crnomlju nogometna tekma med zastopnikom okrajna Bihac - Jedinstvo, ki je najnesrejši kandidat za drugo zvezno ligo, in zastopnikom novomeškega okrajnega nogometnega kluba Belo krajino iz Crnomlja. Za to srečanje je vladalo v Crnomlju veliko zanimanje in kljub temu, da je bil delovni dan, se je na stadionu zbralo nad 600 ljudi. Ob 18.10 uri je sodnik Legiša iz Novoga mesta pripeljal na stadion obe enajsterične ekipe. Pred tekmo je bila majhna svečanost, na kateri je spregovoril predsednik Partizana in član pripravjalne odbora Zleta Srečko Skrt. Zatem sta si nastopilci ekipi izmenjali darila in sodnik je dal znak za začetek igre.

Ob koncu igre je uspešno gostom dosegel še en gol. Dastiravno je bila borba ostra, je potekala v prijateljskem vzdušju. Sodnik Legiša je vodil tekmo zelo dobro in gledalci na stadionu. Takih tekem si crnomljska športna javnost še želi. Finalna tekma zeta bo v Crnomlju 5. junija.

Novomeške tekmovalke tik pred razdelitvijo lepih in praktičnih nagrad

S IV. TEKMOVANJA OB ZISI OKUPIRANE LJUBLJANE

Novomeščanke zopet druge

Udeležencem nedeljskega četrtednega pohoda "Op žigi okupirane Ljubljane" bo ta dan gotovo ostal v trajnem spominu. Letošnja prireditelj z več kot 30.000 tekmovalci je presegla vse dosežanje. V soboto je tekmovalo 20.000 pionirjev, v nedeljo pa spet okoli 18.000 članov, članice mladincev in mladink različnih družbenih, telesnokulturnih in drugih organizacij. JLA, Ljudske milice itd. To je res lepa manifestacija tovarštva, mesečne pomoči, vzdržljivosti in borbenosti.

Letošnja udeležba na tekmovanju je presegla vsa pričakovanja. Tudi iz našega okraja ni manjkalo v Ljubljani videti tekmovalce številne ekipe različnih društev Partizan, športnih društev, tabornikov, ekipe podjetij, šol itd. Nekateri so sodelovali v tekmovalnem pohodu na 20 ali 40 kilometrov, drugi pa so se zadovoljili s sodelovanjem v množičnem partizanskem maršu. Ker nam še niso znani rezultati v posameznih kategorijah niti je od petega mesta, še ne moremo potrditi s podatki, kakšno so se uvrstile ekipe iz našega okraja. Ekipno tekmovalke novomeškega Partizana Gorisnova in Zalkova, Turkova, Kukuljanova in Hudetova, so se uvrstile med petico najboljših v tekmovanju štafet mestnih reprezentanc. Ponovile so uspeh v drugo mesto in prejele zelo lepe nagrade, vsaka srebrno medaljo in dober fotoapar. Njihov uspeh je velik, lahko pa dodamo, da bi bil še boljši, če ne bi bilo smole.

nekaj metri prednosti. Tudi Turkova ni bila slaba, imajo pa je precej smole. Zalkova je spotehtala in padla. Čeljanika in Ljubljankanica sta to izkoristili in si priborili precejšnjo prednost. Kukuljanova je sicer zmanjšala razdaljo, ki jih je ločila, vendar ni uspela dohiteti niti Čeljanike niti Ljubljankanice. Zadnji adut novomeške štafete je bila Hudetova. Borila se je kolikor se je dalo, predčila je Ljubljankanico Zinkalovo, Čeljanike Gasparutovo pa ni uspela dohiteti. Tako so se Novomeščanke spet morale zadovoljiti z drugim mestom, ki pa je še vedno zelo lep uspeh.

Moška štafeta Novoga mesta je nastopila nekoliko oslabiljena, ker je zadnji trenutek odpovedal sodelovanje v štafeti. Pred tekmo je bilo nekaj napetosti, ki je med mladimi pionirji in pionirkami zelo priljubljena. V obeh kategorijah je nastopilo 15 ekip s preko 150 pionirji in pionirkami. Pri pionirjih je nastopilo 8 ekip, pri pionirkah pa 7 ekip. Ekipa Zuzemberka je premagala Semic, ekipa Mirne peči Brezice, ekipa Straže Bostanj in ekipa Stopič Novoga mesta. V polfinalu so Stražanci premagali Zuzemberk, Stopičani pa Mirno peč. Finalnem srečanju so bili boljši pionirji iz Stopič, ki so tako postali letošnji okrajni prvaki.

Pri pionirkah je nastopilo 7 ekip, vendar sta bili ekipi Mirne peči in Stopič disqualificirani, ker sta imeli v svojih vrstah tudi mladince. Prvo mesto in naslov okrajnega prvaka je osvojila ekipa pionirk iz Zuzemberka pred Semičem in Novim mestom. Stedli sta še ekipi Trebnjega in Brezice.

DOBER START ATLETOV

Otvoritveni atletski mitingi v Ljubljani, Mariboru in Celju, katerih so se udeležili tudi nekateri najboljši novomeški atleti in atletinje, so prinesli korekto oceno rezultatov in celo novih rekordov. To kaže, da so se slovenski atleti na letošnje olimpijske sezono zelo vestno pripravili. Isto velja tudi za nekatera naša atletinje, ki je v tekmovanjih novomeškega Partizana, ki so že na začetku nove sezone dosegli take rezultate kot lani poleti ali jeseni, ko so dobili v najboljši formi. To je bil znak.

Otvoritevnega republikanskega mitinga v Ljubljani se je udeležila tudi skupina atletov in atletinje iz Novoga mesta. V Novo mesto je vrnila z uspehi, ki jih ni nihče pričakoval, skupaj so osvojili kar štiri prva mesta, dva druga itd. Vsem ljubiteljem atletike in strokovnjakom je največje presenečenje pripravil Novomešan Tine Zaletež, ki je v tekmovanjih novomeškega Partizana, ki so že na začetku nove sezone dosegli take rezultate kot lani poleti ali jeseni, ko so dobili v najboljši formi. To je bil znak.

Igor Penko - novi okrajni šahovski prvak

Letošnje okrajno prvenstvo posameznikov v društvu, ki se je končalo z velikim presenečenjem. Znan atlet in odbojkar novomeškega Partizana Igor PENKO, ki je pred meseci komaj meškal v II. kategoriji in četrti mesec ni igral, je v prvem kolu prvenstva, ki je nepriljubljeno zasedel prvo mesto in prejel naslov okrajnega šahovskega prvaka za leto 1960. Še večje presenečenje je njegov rezultat. Od 12 partij je kar desetkrat (8) zmagal in je enkrat podpalal delitev točke. Med njegovimi žrtvami sta tudi favorita turnirja - prvokategorijski Škerlj in Doki dal Bartolj. Jenko idu je Klievarju je uspešno, da mu je sodniščinil pol točke.

Penkov uspeh (dosegel je 95,5% možnih točk) je prišel povsem nepričakovano, čeprav je bilo znano, da se je na turnirju zelo dobro pripravil. Ta uspeh je rezultat velike borbenosti, vzdržljivosti in dobrega teoretskega znanja. Na podlagi tega uspeha - predvsem visokega odstotka možnih točk - bo vodstvo turnirja predlagalo Šahovski zvezi Slovenije, da se mu podeli I. kategorija, ki jo so svoji igri popolnoma zaslužili.

Brzopotezno prvenstvo v Trebnjem

OKRAJNO BRZOPOTEZNO PRVENSTVO bo v počastitev občinskega praznika občine Trebnje priredil Šahovski klub Trebnje v nedeljo, 15. maja, ob 9. uri. Tekmovalci bodo petčlanske ekipe iz vsakega okrajnega mesta, ki bodo pomerili posameznike za naslov okrajnega brzopoteznega prvaka za II. tromesečje letošnjega leta.

Šahovski turnir v Sevnici

Prvi trije so bili nagradjeni s praktičnimi darili. Sekcija ima v obliki okrajnega prvenstva šahovskega 2. vrnitve boljši čas. Aprila je bil šahovski turnir, katerega se je udeležilo 20 igralcev iz vrst delavcev, uslužbencev in študentov. Turnir naj bi organizirala DPD "Svoboda", pa ni pokazala dovolj zanimanja. Zanimanje za šah pa je veliko, zato smiselnost šahovskega kluba ali vsaj samostojne šahovske sekcije v okviru "Svobode".

NOVO MESTO : LODZ (Poljska) 2:3

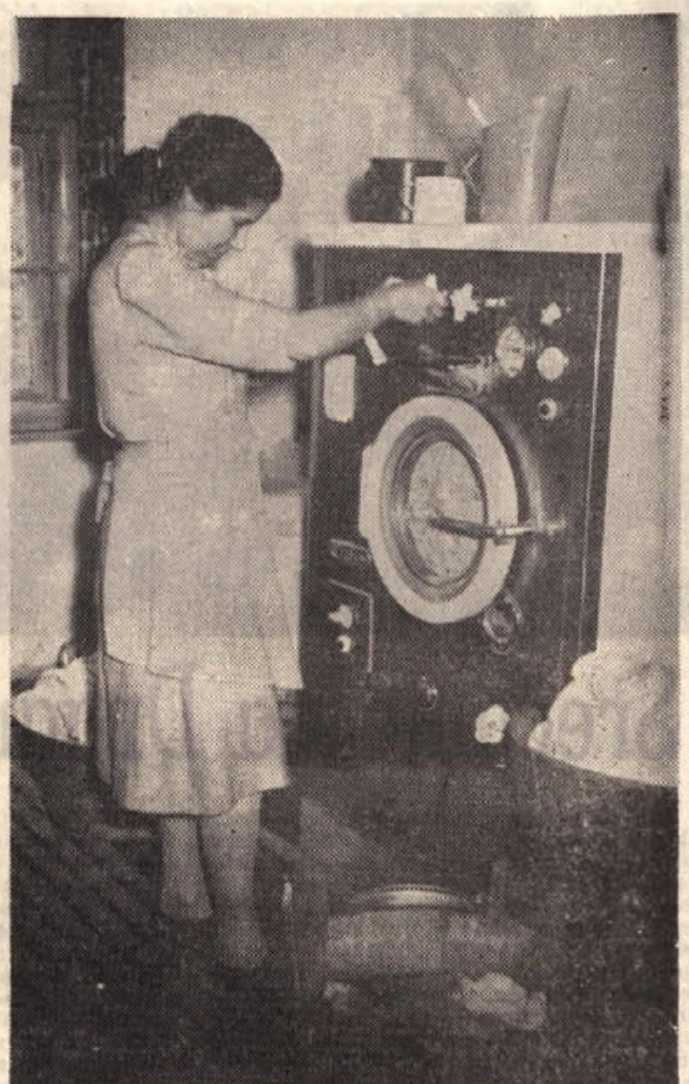
Moramo takoj povedati, da smo bili nekoliko razočarani nad kvaliteto poljskih odbojkarjev. Napovedi so bile take, da gostuje reprezentanca mesta, enega izmed centrov poljske odbojke, v resnici pa je bil to eden izmed klubov Lodza, ki tekmuje v poljski zvezni ligi. V prvi tekmi v Ljubljani je reprezentanca Slovenije (v njej je nastopil tudi Šimčič), so Poljaki slabo igrali, zato poraz z 0:3 ni bil posebno presenečenje. V Novem mestu je dež prepredil, da si ni tekmo, ki je bila mnogo bolj zanimiva kot v Ljubljani, ogledalo še več novomeških ljubiteljev odbojke. V začetku je bila igra zelo slaba. Oboji so detali začetniške napake. Kasneje, ko so se nekoliko privadili spolzki in težki zogi ter razmočnemu igrišču, so oboji igrali bolje zaigrali. Spreva so bili domaći nekoliko boljše in so povedli v njih z 2:1 toda Poljaki so izenačili in po napeti borbi v zadnjem - odločilnem nizu zmagali s 3:2 (10:15, 15:10, 9:15, 15:12 in 15:11). Pri domačih sta bila najboljša Berger in Šimčič, pri gostih pa Radomski in Kusinski. Tekmo je dobro sodil Robert Romih iz Novoga mesta.

NOVO MESTO : LODZ (Poljska) 2:3

Prvi trije so bili nagradjeni s praktičnimi darili. Sekcija ima v obliki okrajnega prvenstva šahovskega 2. vrnitve boljši čas. Aprila je bil šahovski turnir, katerega se je udeležilo 20 igralcev iz vrst delavcev, uslužbencev in študentov. Turnir naj bi organizirala DPD "Svoboda", pa ni pokazala dovolj zanimanja. Zanimanje za šah pa je veliko, zato smiselnost šahovskega kluba ali vsaj samostojne šahovske sekcije v okviru "Svobode".

Razpolagajmo s tem, kar imamo

Stanovanjska skupnost Videm-Krško je na zborih volivcev 29. aprila seznanila prebivalce s svojim delom, z načrti in s težavami. Pralni stroj v pralnici ne zadošča več prebivalci si želijo kemično čistilnico, likalnico in vrsto izboljšav. Zato so se na zborih odločili za nakup novega pralnega stroja in zaprosili občino, naj prispeva tri milijone in pol dinarjev. Občinski ljudski odbor je prošnjo zavrnil. Prispeval bo le 500 tisoč dinarjev za montiranje čistilnice in likalnice ter novega pralnega stroja, ostali znesek pa bo dal stanovanjski skupnosti v obliki posojila. Občinske može pri tem ni vodila skopost, ampak želja, da bi stanovanjska skupnost že takoj v začetku naučila varčevanja in do brega gospodarjenja.

Tovarišice Zalko v javni pralnici videmsko-krške stanovanjske skupnosti radi pohvalijo številni obiskovalci te preproste ustanove. Več bomo o javni pralnici v Vidmu-Krškem poročali prihodnje

Prebivalci in stanovanjska žilica. Zato so rešili vprašanje javne pralnice ter obrata družbene prehrane v splošno zadovoljstvo.

Na zborih so se pogovorili tudi o obratu družbene prehrane. Skupnost ga pripravlja v industrijskem predelu na Vidmu. Oba dosejana načrta za ureditev takega obrata so zavrnili. Bila sta predraga, saj je zahteval prvi 35 milijonov, drugi pa 25 milijonov sredstev. Obrat družbene prehrane bodo urejali počasi, vzporedno s potrebami. Letos bo za preureditev prostorov v nekdanji restavraciji pri železniški postaji zadoščal milijon dinarjev. Kotle za kuhanje enolončnice in nekaj posode imajo že od prej. Ker se bo kmetijska zadruga iz prostorov v tej stavbi izselila, bodo lahko tam pozneje uredili tudi menzo, ki bo sprejemala goste v redno prehrano. Za začetek bo obrat pripravljala enolončnica in jo dostavljala kolektivom v tovarne.

Prebivalci in stanovanjska žilica. Zato so rešili vprašanje javne pralnice ter obrata družbene prehrane v splošno zadovoljstvo.

Tekme najboljših okrajnih ekip Ljudske milice v Novem mestu

V soboto se bodo v našem okraju pomerile najboljše ekipe Ljudske milice LRS v ocenjevalnih in spretnostnih vožnjah - Zaključek tekmovanja bo v Dolenjskih Toplicah

V okviru vsakoletnih športnih tekmovanj Ljudske milice v naši republikli bo v soboto, 14. maja 1960, v Novem mestu tekmovanje najboljših okrajnih ekip LM v ocenjevalni in spretnostni vožnji. Tekmovanje te vrste bodo priredili letos prvič. Počaka naj sodelujočim ekipam Ljudske milice pri uporabi motornega kolesa. Nemačkraj je prav od spretnosti upravljanja motornih vozil odvisen uspeh dela na terenu. Letošnje tekmovanje v mo-

start. Do pričetka tekmovanja bo igrala pred občinsko stavbo godba LM iz Ljubljane. Tekmovalna proga ocenjevalne vožnje počeka preko Gorjančev v Metliki, Crnomlja. Kot pri Semicu in v Dol. Toplicah, v Starih Zagah bodo tekmovali streljali s pištolo. Na progi so trije etapni cilji: v Metliki, v Crnomlju in v Kotu pri Semicu, odj pa je v Dol. Toplicah.

Zvečer ob 15. uri se začelo v Dol. Toplicah tekmovanje v spretnostni vožnji: vožnja skozi vrata, prenos keglja, vožnja preko tehnicne, skoki z motornimi kolesi in pod.

Zvečer ob 15. uri se začelo v Dol. Toplicah tekmovanje v spretnostni vožnji: vožnja skozi vrata, prenos keglja, vožnja preko tehnicne, skoki z motornimi kolesi in pod.

Uspehi in težave KZ Vinica

Kmetijska zadruga Vinica je kooperacijski plan pri krompirju presegla, pri prašičih ga je že skoraj dosegla, pri koruzi in govedu je pa precej pod planom. Sploh imajo vse belokranjske kmetijske zadruge težave s pitanjem in odkupom telet in goved, ker obstajata še sejna na Vinici in v Metliki. Na teh sejmih kupci precej preplačujejo najvišjo odkupno ceno zadruge, ki je z vsemi dodatki 215 dinarjev za kilogram žive teže. Dokler obstajata še ta dva sejma, je zaman govorniti o pogodbenem pitanju goveda in telet v okoliških zadrugah.

ZABELEŽNO

»Stric, res ne bomo nikoli več...!«

S hitrostjo 80 km je švignil avtomobil čez most nad Led-nico. Moje razmišljanje o opravi v Vidmu-Krškem kamor sem se popolne napotil iz Novoga mesta, je pretregala sled nesreče belega, kar je v tem trenutku preletelo avtomobilsko cesto. V kolaj ozelenelo travico na levem nasipu ceste se je zapil za žensko pest debel kamen, se v istem trenutku pa sem spodaj na desno zagledal več otroških rok. Tudi v njih je bilo kamenje... S kamni nad avtomobile? Tu nekaj ni v redu. Hitro sem zavil in zavil s ceste na travnik, ki se za ovinkom srečno stika s cestinico. Srečno pravim zato, ker me »malu lunajki« na stari cesti ob Lesnici nislo pričakoval. Hribček jim je skrtil avtomobil na novi cesti, zato so se stali ob jarku in čakali. Preplašeno so zastremeli vame, ko sem jih povprašal, kdo je metal kamenje. »O ne samo jaz, tudi Janez...« Medsebojno obtoževanje jih je izdalo. Da so res Stanko, Janez in Matija, so nam povedali nato njihovi zvezi, ki so jih fantiči na moje prigovarjanje potegnili iz malih nabrtikov. Donov tredo, iz kole v Otočcu, sem zvedel. Čemu so metal kamenje? Ne vedo. Kar tako. Za šalo, za igro, za kratek čas... »Ti je je kdaj padla smet v oko, Janez?« sem pobral »javrečja«. Postavil se je, da se in kako ga je sketelo, ko mu je nekdo zagnal v obraz prsišče zemlje med igranjem! »In kaj bi bilo, če bi kdaj naš kamen razbil šipo avtomobila, pa bi sofer morda nevarno ranjen, zamrl in se pri tem zaletel v kakšno drugo vozilo?« Fantički so zastremeli. Res, kaj bi bilo, če bi njihov kamen zadel soferja avtomobila, motorista, kogarkoli na novi cesti, ki hiti proti Novemu mestu ali na Krško polje? Posteno smo se pomenili: o kazni, ki so jo za tako lahkomišelnost in nevarno metanje kamenja zaslužili. Pa o tem, kaj bi zidaj naredila z njimi oče ali mati, če bi bila tu in še o tem smo govorili: kako bi bilo njim pri sreči, če bi sil z avtomobusom na šolski izlet, pa bi jim kaj nepriljudno razbil med potjo s kamnom šipo in ranil soferja, pri čemer bi se lahko tudi prevrnili in bi moralo še koga ubiti. Dlje ko smo govorili, hule je bilo fantičke stram in v očeh se jim je začela nabirati vloga. Potem je spregovoril najstarejši: »Stric, res ne bomo, nikoli več ne bomo metal kamenja! Verjel sem jim in se jim verjame. A koliko je takih Janezov, Frankov, Brankov, Milanov in drugih vzdrželj naših cest, ki navzile svarilom še vedno mečejo kamenje! Štarsi, učitelji, organizacije in društva naučijo otroke, kaj je prav in kaj ne, dokler ni ozrepano! In naš odnos do turizma? Zares razmislimo!« Tg.

Podvojeni utrip v Trebnjem

Ne bodo igrali fanfare, ne grmeli topovi in tudi raznobarvne rakete ne bodo razsvetljevale neba. Prebivalci občine Trebnje bodo navzile temu dostojno proslavili svoj občinski praznik. Za eden dni prej so dale to slutiti mrzlične prošle.

Vodovod jih najbolj žuli. Črna izkopanih jarkov se vztrajno pomika od Krtine naprej proti Trebnjem. V Sentlovrenču voda že teče, septembra bo tudi v Trebnjem. Na Catežu in na Mirni ljudje prav tako žele zdravo pitno vodo. Zgled Trebnjancem jih je pritegnil. Catežani bodo letos zgradili zajetje z zbiralnikom in potegnilji cevovod vsaj do osnovne šole, na Mirni pa letos le zajetje. Kmetijska zadruga gradi sušilnico vrtnin; vodo bodo potrebovali za čiščenje. Tudi Destilacija DANA težko izhaja brez vodovoda. Prebivalci povsod pridno pomagajo.

Takšno je Trebnje danes, jutri bo še veselejšo in boljše, saj občani delajo in hkrati ustvarjajo razmišljajo o bodočnosti.

PROGRAM OBČINSKEGA PRAZNIKA V TREBNJEM

14. maja ob 20. uri: slavnostna akademija v Prosvetnem domu

15. maja ob 5. uri: budnica

15. maja ob 7.30 uri: nastop pionirskih pevskih zborov

15. maja ob 9. uri: slavnostna seja občinskega ljudskega odbora.

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

Cesta skozi Trebnje je že asfaltirana. Letos bodo položili še pločnike, pa bo prahu in blatu odklenkalo Novo sodobno gostišče Gmrada v Trebnjem bo že na občinski praznik sprejelo prve goste. Točilnica, soba za abonente, dve tujski sobi, 4 ležišča, sodobne sanitarije in preurejena kuhinja, kratek lep gostinski obrat. — Število ležišč bodo počasi povečali na 15.

9. maja je 40 deklet in žena pričelo obiskovati tečaj za pletilje. Se letos bo v Trebnjem stekla pletilna konkafcija. 90 žena in deklet bo delalo v dveh izmenah. Stirje šivalni stroji in 33 pletilnih strojev bo s pomočjo pridnih rok delalo pleteno otroško konkafcijo. Prijetne prostore so našli na stadem Marofu; z majhnimi sredstvi jih bodo preuredili.

Kam usmerja letošnji družbeni plan gospodarstvo? Predvsem v kmetijstvu, 60 odstotkov zemlje je že zajete v pogodbenem sodelovanju. Krompir je glavni pridelek travništva in regulacija Temenice bo sta pripomoček k razvoju gozdarstva. Na Mirni raste industrijsko središče. Tovarsna štirivalnih strojev in destilacija sta

Novice iz Artič

ELEKTRIKA V GLOGOVEM BRODU

«Kar verjeti ne moremo, da smo res dobili elektriko», modrojuje ljudje v Glogovem brodu, kjer je nekaj dni pred prvim majem zavetila elektrika. Precej truda in materiala so vložili tamkajšnji prebivalci, velik delež pa je prispevalo podjetje Elektro Videm-Krško, ki je zgradilo v Artičah nov transformator. Ta daje močnejšo luč Artičanom in napaja omrežje za Glogov brod.

Da bi bile zadovoljene potrebe po električni energiji na našem območju, bi bilo treba zgraditi še dva transformatorja: enega v Dečnem selu, drugega v Arnovem selu. Preko vaskih organizacij SZDL so že pričeli delati. Ko bodo končana glavna pomladanska dela in ko bo zbrani dovolj sredstev, bodo gradnjo dokončno speljali.

AKCIJA PIONIRJEV IN MLADIH ZADRUŽNIKOV

Pionirji in mladi zadrudniki uspešno tekmujejo. Mimo šolskega dela se ukvarjajo tudi z

izvenšolskim delom v raznih krožkih. Tako imajo foto krožek, kmetijski krožek, tehnični krožek in še nekaj drugih. Pridno se pripravljajo tudi za Zlet bratstva in enostosti v Novem mestu. Da ne bo toliko prometnih nesreč, bodo vsi pionirji polagali izpite iz prometnih predpisov, 104 so že opravili izpit druge in tretje stopnje, ostali pa ga bodo opravili kasneje.

Aprila so pionirji tudi pogovorili, žal pa letos ni mnogo sadik na razpolago. Gozdarski poslovni zvezi so naredili tudi 46 valnic. Martin Zupančič

Kratke iz sevnjske občine

21 slušateljev je uspešno končalo prvi letnik večerne polične šole v Sevnici. Potem, ko so se trikrat na teden zbirali skozi dolgih šest mesecev, so zadnji tečaj v aprilu šolo končali in prejeli diplome. Žal je obremenjenost posameznikom omogočila obiskovanje pouka do konca, toda tudi 21 izobraženih političnih delavcev je uspeh. Uspela anketa, ki jo je gojenci izpolnili ob zaključku, je dala dragocene napotke za delo v drugem letu, ko bodo šole še razširili.

Prvi maj so Sevnčani praznovali v dežju. Na predvečer je bila povorka in akademija, mnogim delovnim ljudem pa je slabo vreme preprečilo načrte. Tudi planska postojanka na Lenci je bila prikrajšana za večji obisk. Za prvi maj je celo zapadlo več centimetrov snega, ki se pa ni odrazil.

Trgovsko podjetje Slova je pričelo adaptirati lokal v Smarju. Uredili bodo dosedaj neprimerne prostore tako, da bodo bolj odgovarjali svojemu namenu. Malo dalje pa hitro raste iz zemlje blok železničarjev. Pri postevju se bliža gradnja stanovanjskega bloka koncu. To dni je bila izvršena tudi lokacija gozdno-kamionske ceste Senjanž-Kal, ki jo bo gradila GPZ Zasavje. Cesta bo za izkoriščanje tamkajšnjih gozdov zelo pomembna, koristila bo pa tudi prebivalcem.

Konkafcija Lisca je pretekli teden dobila 20 novih hitrih šivalnih strojev na električni pogon. Nekateri že delajo, druge pa še sestavljajo. Tako bo spet 20 novih deklet in žena vsakih osem ur sedlo k njim in marljive roke bodo ustvarjale nove izdelke. Tudi v Krmelju pride šiva 20 žena in deklet, žal pa imajo premalo prostora za razširitev obrata. Na upravi pravijo, da je dela za Krmelj kar za 40 žena.

Na občini se sprašujejo, kaj je s komisijo za potrjevanje

pravilnikov o delovnih razmerjih. Na dva sčica je prišel le predsednik. In kaj pravijo k temu kolektivni, ki čakajo na pravilnike?

Revija šolskih pevskih zborov, ki je bila v nedeljo 24. aprila v Sevnici, je uspela. Pohlvaliti je treba razumevanje kolektivov, ki so nastopajočim otrokom nudili toplo malico. Zapelo je nad 400 otrok iz vseh krajev občine.

Naš pevski zbor se je kar ustali. Kdor ima količjak glasov, poje v zboru. Za občinsko pevsko tekmovalno pripravljeni. Za prvomajsko praznik smo, kakor vedno doslej okrasili šolo in domove in pripravili akademijo.

Cutimo, da je naše delo tudi zunaj šolskih sten. Pomagali smo zunanji ureditvi poslopje galskega doma. Popravljamo

Pionirji iz Orehovice pišejo

in tako, upajmo, bomo tudi mi v življenju delali.

Ko zaključujemo prvi del tekmovalja, si beležimo, kar nam je uspelo: učilnice so lepe in prijazne, urejena je šolska okolica, vrt in igrišče. Pa tudi učni uspehi so letos boljše, kakor so povedale tovaršice.

Naš pevski zbor se je kar ustali. Kdor ima količjak glasov, poje v zboru. Za občinsko pevsko tekmovalno pripravljeni. Za prvomajsko praznik smo, kakor vedno doslej okrasili šolo in domove in pripravili akademijo.

Cutimo, da je naše delo tudi zunaj šolskih sten. Pomagali smo zunanji ureditvi poslopje galskega doma. Popravljamo

Novomeška kronika

2. maja je bila na Glavnem trgu odprta delikatesna trgovina Mielkarnica. V sodobno urejenem lokalu nudijo razne namaze, črno kavo, točeno smetano, sadne sokove in razne mesne izdelke ter likerje in alkoholne pijače v steklenah. Nova delikatesna ima obratovalni čas kot ostale trgovine, v kratkem pa bo uvedla novino poslovanje. Promet v prvih dneh ni bil posebno velik, ker ljudje še ne vedo, da je lokal eden od najbolj otvorenemu. Prt. Zal kljub novo otvorenemu, izredno lepemu lokalu, vprašanje novomeške mlečne restavracije in prodaje mleka še ni rešeno.

Anambel Doma JNA iz Beograda, ki šteje 70 članov, bo jutri, 12. maja, priredil v novomeškem Domu JLA koncert jugoslovanskih umetniških in narodnih skladb.

Danes zjutraj je na Glavnem trgu v preurejenem lokalu v Golemih hišah odprlo prodajalno čevljev zagrebško podjetje Astra. Lokal je eden najlepših v Novem mestu in bo nudil potrošnikom lepo izbiro obutve.

Občinski sindikatni svet Novo mesto bo priredil v soboto, 14. maja ob 20. uri v Domu ljudske proslave svečano akademijo s kvartetnim sprevedom v počastitev letnice delavskega samoupravljanja. Vstopnice in vabila bodo delila sindikalne podružnice po kolektivih.

Na živilskem trgu v ponedeljek, 3. maja, ni bilo posebnega prometa. Največ je bilo naprodaj semen in raznih sadik, rož in sulate. Jajc pa je bilo malo (15 din). Dobiti je bilo tudi jušno zelenjavo v šopkih po 10 din, mleko po 33 din liter, lesene igrače, pletenine in domače platno.

Gibanje prebivalstva: Rodile so: Pavlina Lukšič iz Trdinove 2 - dečka; Rozalija Kastelo iz Trdinove ulice - dečlico; Jožeta Kosela iz Zagrebške 17 - dečlico; Ana Obrancovič iz Dalmatinove 1 - dečka; Ana Kolmerlj iz Skalčevkove št. 6 - dečka.

Poročili so se: Karol Budna, urar iz Celja, in Marija Gorisek, delavka iz Adamičeve 12. Alojz Golob mlinarški pomočnik iz Grosuplja, in Jožeta Novak, uslužbenka iz Vrhovčeve 1. Jože Brajer iz Ceste komandanta Staneta 26, in Angela Ron in Ceste komandanta Staneta 12. Alojz Pirnat, pravnik iz Ceste talcev 4, in Spela Šmodej, pravnica iz Pugljeve 3.

Umrli sta: Ivanka Knafelec, gošpodinja iz Glavnega trga, stara 39 let, in Franciška Platnar, upovabnica z Vrhovčeve 16, stara 76 let.

Ponesrečil se je Drago Hmelina, uslužbenec z Ceste komandanta Staneta 13, ki je padel in se ob robu stola poškodoval.

Nekaj suhokranjskih

Občinski ljudski odbor se je preselil v novozgrajeno poslopje, ki je sicer zelo lepo, a za zdravje škodljivo, saj je komaj dograjeno. Ker bodo Zadrudniki dom preuredili v prvo suhokranjsko tovarno, se je morala izseliti tudi kmetijska zadruga, ki je zasedla bivše prostore finančnega urada.

Pred nedavnimi je umrl Pečnikov Polde, katerega so dobro poznali vsi Zužemberčani in okoličani. Vsi so ga imeli radi in ga jemat! Na dnino, dokler je mogel delati, potem pa je dobival socialno podporo od občine. Bil je nedeljski pismo-voja in menda zadnji možki prebivalec zužemberškega gradu. Njegova družina se je naselila v gradu, ko so se uradi izselili in so stavbo zasedle nekatere družine iz Zužemberka.

L. P.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Čedenski koledar

Cetrtek, 12. maja - Pankracij Petek, 13. maja - Servacij Sobota, 14. maja - Bonifacij Nedelja, 15. maja - Dan zmage Ponedeljek, 16. maja - Janez Točen, 17. maja - Močica Sreda, 18. maja - Dobravka

KINO

ANAMBEL DOMA JNA: 12. in 13. V. italijanski film KOVINSKA ZVEZDA. 14. in 15. V. francoski film VESTI IN SIMPATIJA. 16. in 17. V. ameriški film DEKLETI ZA ZGODOBNO. 18. in 19. V. jugoslovanski film ZASLEDOVANJE. KOSTANJEVICA: 13. V. francoski film OČKA, MAMICA, MOJA ŽENA IN JAZ. 14. in 15. V. ameriški film NI PROSTORA ZA DIVJE ZIVALL. METLIKA: 14. in 15. V. italijanski film MOJE IN VOLKOV. MORONOGI: 14. in 15. V. ameriški film SEDEM NEVEST ZA SEDEM BRATOV. NOVO MESTO - KRKA: Od 13. do 16. V. ameriški film CAJ IN SIMPATIJA. Od 17. do 19. V. ameriški film DEKLETI ZA ZGODOBNO. SEMIČ: 15. V. angleški film CLOVEK, KI JE LJUBIL REBELASKE. SENOVO: 14. in 15. V. ameriški film KOVINSKA ZVEZDA. 18. in 19. V. nemški film POLIKUSKA. SEVNICA: 14. in 15. V. italijanski film KRK. VIDEM-KRŠKO: 14. in 15. V. angleški film NEPRICA. KOVANA LJUBEZEN. 18. in 19. V. japonski film ZRTVOVANA DEKLETIJA. ZUŽEMBERK: 15. V. italijanski film VILA BORGHESE.

REAL OGLASILA

PRODAM NSU ILL. lambreto, prevoženo 5.000 km. Anton Sever, Semič.

UGODNO PRODAM HISO z gospodarskim poslopjem in 2 ha zemlje. Prodajni list samo hišo, ki je oddaljena 10 minut od kmetijske postaje. Naslov v upravi lista. (353-60)

PRODAM nov gumni voz. Naslov v upravi lista. (354-60)

PRODAM VESPO za 125.000 din v brezhibnem stanju, registrirano za leto 1969. Naslov v upravi lista. (355-60)

PRODAM HISO Z VETOM v Dolah pri Skofljici. Mehlin, Dole 5, Sevnica.

PRODAM BELO OMARO, nočno omarico, železno posteljo. Buk, Jerabova 4, Novo mesto.

PRODAM MAJZINO POSESTVO ali samo hišo v bližini Novega mesta. Pavel Kožar, Brod.

PRODAM VOZ ZAPRAVLJIVCE (Federation), skoraj nov. Anton Vidmar, Skrajčeva 7 pri Novem mestu.

KUPIM LAHEK KONJSKI VOZ v dobrem stanju. Naslov v upravi lista. (356-60)

ISCEM PRIMERNO STANOVANJE kjerkoli na Dolenjskem, pritrjeno in po možnosti še opešeno, ki bi mi stregla v bolezni ali mimo in posteno sstanovanju. Naslov v upravi lista. (363-60)

KLJARA - mojstra ali pomočnik sprejme v stalno zaposlitev Kmetijsko posestvo - Obrat Verd pri Vrhniki. Samsko stanovanje je na razpolago.

30. APRILA sem izgubil dvigalko za voz (vintno) od kandidata postaje do Volčičeve ulice. Poštejnega najditelja prosim, da sporoči naslov v upravo lista. (538-60)

NA ČESTI METLIKA-CRNOVELJE je bilo izgubljeno železno kolo s premerom 35 cm. Najditelja na prošam, naj ga vrne proti nagradi na naslov Polde Malerčič, Vojna vas 16, Crnomelj.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V času od 23. aprila do 9. maja je bilo rojenih 26 deklet in 23 dečlic.

Poročili so se: Jože Golobčič, kmetovalec iz Omete, in Ana Kralj, hči kmetovalec z Dolca. Alojz Burkat, sin kmetin iz Angela Kralj, hči kmetin, oba iz Gor. Kamenc. Milorad Zatezalo, elektroinženir iz Nove Pazove, in Mira Stangelj, hčukarica iz Kranja, Karle Kastrece, mizarški pomočnik iz Smihela, in Jožeta Marovič, delavka iz Stranske vasi. Martin Gačnik, sin kmetin in Gabrijela Mirvar, hči kmetin, oba iz Borčevega. Alojz Lendero, soboslikar iz Radeč, in Angela Barborič, delavka z Dolca. Jože Cvitkovič, inženirski tehnik iz Irbe vasi, in Stefka Veršaj, učiteljica iz Smihela. Martin Luzar, sin kmetin iz Jugorja, in Marija Turk, hči kmetin iz Gaberja. Primož Dular, strojni ključavničar iz Ljubljane, in Bernarda Rager, predlika iz Trčica. Stanislav Košmrlj, čevljar s Polovrha, in Ivana Bohte, šivilja iz Stopič. Franc Pelko, skladiščnik iz Malih Brunic, in Iva Gorenc, delavka iz Bršljana.

Umrli so: Ivana Vidmar, gošpodinja iz Koblerjev, stara 60 let. Zdravko Sturm, delavec iz Salke vasi, star 61 let. Jožeta Kovačič, delavka z Malega vrha, stara 76 let. Ivana Muičič, učiteljica iz Jurne vasi, stara 75 let. Marija Zagar, gošpodinja iz Birčne vasi, stara 73 let.

SEVNICA

Aprila ni bilo rojstev.

Poročili so se: Leon Kink, elektroinženir iz Malega Kamna in Vanda Kolarčič, uslužbenka iz Sevnice. Jože Pašk, delavec, in Ana Lisec, poljedelka, oba iz Ledine. Jožef Kuhar, železničar iz Radeča, in Jožeta Kolman, poljedelka iz Drožanja. Miha Prah, kmet iz Krajinah, in Jožeta Klenovšek, poljedelka iz Podgorice. Rudolf Livio, delavec iz Sevnice, in Metilda Lepornik, poljedelka iz Gor. Lenarda, Vincenc Joskovič, mešar iz Kanade, in Ljudmila Omerzel, trgovska pomočnica iz Pečic. Viktor Skrabotič, železničar iz Sapjan, in Ivanka Kržan iz Bučevca. Dušan Mikol, orfear JLA iz Crna, in Jožeta Gršak, bolničarka iz Sentleorta.

Umrli je Anton Dobravec, upokojenec iz Sevnice, star 83 let.

BREŽICE

Aprila so se poročili: Stanislav Krimer, uslužbenec, in Terezija Brečko, natakarica, oba iz Dobove. Dušan Mikol, orfear JLA iz Zadra, in Terezija Miloč, profesorica iz Crna. Viktor Vrstošek, sofer iz Vidma-Krškega, in Marija Volčičnik, poljedelka iz Gor. Lenarda, Vincenc Joskovič, mešar iz Kanade, in Ljudmila Omerzel, trgovska pomočnica iz Pečic. Viktor Skrabotič, železničar iz Sapjan, in Ivanka Kržan iz Bučevca. Dušan Mikol, orfear JLA iz Crna, in Jožeta Gršak, bolničarka iz Sentleorta.

Umrli je Janez Ferjančič, kmetovalec iz Crna, star 83 let.

OBVESTILA

Obvestilo prebivalstvo občine Brežice

Prebivalstvo občine Brežice obveščamo, da začne pri Zdravstvenem domu Brežice delovati specialistična ambulanta za ženske

Prvi maj v Črnomojlu

Frvomajsko praznovanje v črnomojski občini je nekoliko mtiho muhasto delovno in hladno vreme, vendar se je odvijalo po programu. Praznovanje je zajelo vse šole in podjetja kot družbene in ostale organizacije. Sole so imele lastne prireditve ob zaključku pouka, vsi delovni kolektivni pa zborovanja pred praznikom.

Na osrednji proslavi, ki je bila na večer pred praznikom, se je predstavila novoustanovljena folklorna skupina pionirjev iz Kanjarice z dvema belekranjskima plesoma. Prvega maja so lovci iz Črnomojla -

Loke odprli nov dom na Toplem vrhu nad Črnomojlem. Tod je zrasla na razvalinah ene izmed predvojnih domačij lična lovska postojanka, ki bo požrtvovalnim lovcem v ponos in hkrati v spodbudo pri njihovem nadaljnjem udejstvovanju. Graditeljem sta izrekla priznanje predsednik Lovske zveze Slovenije dr. Jože Beniger in predsednik Lovske zveze OLO Novo mesto Franjo Bulc.

Druga maja so zalutali prve krogle na novem dvovestnem kegličšču v Kanjarici. Rudarji so si tako s prostovoljnem delom obogatili svoj sportni park še z enim novim objektom. Direktor rudnika ing. Branko Paternejl je ob otvoritvi kegličšča izrekel željo, naj bi le-to služilo prav rudarjem samim za razvedrilo po opravljnem težkem delu, hkrati pa naj bo na razpolago tudi ostalim delovnim ljudem iz Črnomojla in okolice. V otvoritvenem dvoletju so se spoprijeli invalidi iz Črnomojla in rudarji iz Kanjarice. Zmagali so rudarji z razliko 59 keglijev.

Z novomeškega sejmišča

Zaradi odpadlega sejma med prvomajskimi prazniki je bil v ponedeljek 9. maja na novomeškem sejmišču zelo živahen promet. Naprodaj so pripeljali 1760 prašičev raznih starosti in velikosti, za katere so zahtevali od 3.500 do 15.000 din. 1523 prašičev je bilo prodanih, ostali pa so živinorejci odpejali domov.

SPLOŠNO MIZARSTVO DVOR

OPRAVLJA VSA V STROKO SPADAJOČA DELA

IN SE PRIPOROČA!

SMRT NA VRVI

Minila sta dva moreča tedna. V noči od 15. na 16. oktober 1946 naj bi bila sodba izvršena. Strogo tajno varujejo dan in noč, toda vsi obsojenci splošno računajo s 14. oktobrom.

Medtem je prejel zavezniki nadzorstveni svet v Berlinu še nekatere uradne prošnje za pomilostitev. Prav tako je bila vrgla vrata zasebnih prizadevanj, kisma so prejeli feldmaršal Montgomery, prezident Truman, britanski ministri predsednik Attlee, in celo Vatikan je bil po daljnosežnih stiskih zaprosen za posredovanje. Bobo steno: sodba je obveljala!

V nürnberških zapirih so največji polzeli dalje. Poostreni varstveni ukrepi so obdajali kandidate smrti. Celice so ostale ponoči razsvetljene, razarjali niso smeli umakniti oči z ječnikov. Dr. Pfeucker je pisal v svojih spominih, kako je minilo to moreče obdobje tukanja:

Jodi je bral Wilhelma Raabeja. Frank je kazal vsakokrat, kadar ga je obiskal zdravnik, vesel obraz in je navdušeno govoril o knjigi Franza Werfla »Peem o Bernardetti«, Ribbentrop je imel vedno na jeziku vprašanje, kje pač bo justifikacija. Keitel je prožil dr. Pfeuckerja, »naj vendar reče organistu, ki zvečer rad zaigra nekatere pesnice, naj ne igra več uspanke »Spi moje dete, uspi«, ker mu vzbuja posebno občutno spominje.

... S tem je uganka Göringovega samomora rešena — vsaj do roba verjetnosti (Göring se je namreč medtem zapirupil, verjetno a ciankali-um. Pojasnilo o načinu samomora je zapustil v pismu na ameriškega stražnega častnika, za javnost pa je ostala uganka Göringovega samomora pravzaprav nepojasnjena — op. uređ.).

V Nürnbergu pa so bile vse reči dne 15. oktobra 1946 še navite v temo. Ta in ta je bil samljen, da je obtožena št. 1. prešli vsilje. Sam Anders se je bal posledic za svojo vojaško kariero in naposled je senzacionalni dogodek treščil v svet kakor bomba in krilni poročilo o justifikacijah z naslovnih strani časopisja.

Pa naj je Göringov samomor v teh poslednjih minutah še kako zmedel varnostne in ječniške oblasti, vendarle v ničemer ni sprejel natančno izdelane načrta justifikacije.

Da bo čim manj nesreči!

- Ne vozite vžrlic!
- Ne obremenjujte koles!
- Vozite ob robu cest!
- Dobre zavore — varna vožnja!
- Ne vozite brez luči!
- Ne vozite, če ste pili alkohol!
- Starši, poučite otroka o pravilni vožnji kolesa!
- Rdeče odbojno steklo — varna vožnja!
- Previdna vožnja — varna vožnja!
- Na cesti niste sami!

Tik pred eno zjutraj, dne 16. oktobra 1946, so zaženjkali zapahi na Ribbentropovi celici.

»Zaupam v kri jagnjeta, ki odrešuje grehe sveta,« je rekel Ribbentrop s priprtimi očmi.

Dva ameriška vojaška policista, z belimi opasi in srebrnima čeladama, sta ga vzela v sredo. Zdej pa na pot tja čez dvorišče, k telovadnici!

V jarko razsvetljenem prostoru stoji tri črno opletkana ogroda. Trinajst lesenih stopnic drži tja gor na ploščad, nad katero se dvigajo vislice. Po veljmo s stvarnimi besedami zdravilnika dr. Pfeuckerja: »Ob

Ob 1.01 privedejo Ribbentropa v telovadnico.

Vse mora biti naglo opravljeno. Rabijsva pomočnika zvežeta Ribbentropu roke. Na poziv mora glasno povedati svoje ime. Nato reče: »Bog ohrani Nemčijo! Moja poslednja želja je, da bi Nemčija ostala enotna in da bi se Vzhod in Zahod o tem sporazumela.«

Črna kapuca.

Poročevalci, ki jim niso dovolili vstopa in zdaj skrivaj preže pri strešnih oknih justične palače, od koder lahko vidijo vsaj dvorišče in vhodna

Fritz Sauckel, naslednji, se še pod ogrodom lovi za domnevno napako v prevajanju in vzklizne:

»Moje spoštovanje ameriškim oficirjem in soldatom, nikakor pa ne ameriški justici!»

Se dvakrat po Saucklovi usmrtni zalopotejo samozaklopna vrata: Jodi in Seyss-Inquart, Natanko ob 2.45 je zaključeno poslednje dejanje drame. Ob 2.57 javita zdravnik, da je tudi Seyss-Inquart mrtev.

»Večina njih so skušali pokazati korajžo,« je poročal Kingsbury Smith od poročevalske agencije International News Service, ki je prisostvoval usmrtnim kot zastopnik ameriškega tiska. »Nobeden se ni zgrudil.«

Dvnanajst minut po smrti Seyssa-Inquarta, ob 3.00 uri, so še mrtvega Göringa prinesli na nosilih v telovadnico. Truplo so položili na začetek vrste usmrtenih pri vznožju vislic. To je bilo simbolično dejanje.

Natanko ob štirih zjutraj sta se ustavila pred telovadnico nürnberške justične palače dva tovarnjaka ameriške vojske. Tovarnjaka sta spremljala džip in limuzina, na katerih so bile montirane strojnice. Oddelek sta vodila neki ameriški in neki francoski general.

Natovorili so enajst zabojev, podobnih krstam.

S tulečimi motorji so zavili vozovi na dvorišče, zdrevli na cesto, ubrli pot proti Fürthu. Privrila se jim je kača zasebnih avtomobilov, v katere so se zhasali poročevalci z vsega sveta.

Džip s strojnico se je postavil na koncu obeh tovarnjakov do robu in neki ameriški častnik je obvestil poročevalce, da bi bilo posledje vsakršno nadaljnje zasledovanje smrtno nevarno. Nato so izginila vozila v jutranji megli — »najbrž na letališče Erlangen, od koder jih bodo prepeljali dalje, v Berlin« so domnevali zaostali poročevalci.

Resnica se je šele dokaj let pozneje prebila na dan. Trupla so prepeljali po ovinkih v München in jih ondi še isti dan upepelili v krematoriju vzhodnega pokopališča. Ameriška vojaška vlada je sama prevzela upravo krematorija; dva nemška namestnika, katerih se ni s mogli odredi, sta morala prisesti, da bosta vse življenje molčala.

Uradna objava pravi tudi, da so pepel usmrtenih sesul v neko reko nekeje v Nemčiji, na kraju, ki bo za vse čase tajen. In tako prepredili, da bi na tem kraju lahko kdajkoli postavili kateško grobnico.

Izostajanje z dela — znanstveno vprašanje

Zakaj v Jugoslaviji vsak dan izostane z dela okrog 100 tisoč ljudi? To je vprašanje, na katerega bodo skušali odgovoriti naši medicinski strokovnjaki. Ti namreč opravljeno trdijo, da to izostajanje z dela predstavlja enega od največjih problemov sodobne industrije.

Medicinski strokovnjaki izhajajo iz tega, da je to izostajanje z dela, da v podjetju ali pa v delavčevih privatnih razmerah ni vse v redu. Zato bodo v nekaj podjetjih, ki imajo največ izostankarjev, eno leto registrirali vse izostanke in zbrali glede njih vse potrebne podatke. Potem bodo vse to gradivo dobili strokovnjaki — psihologi, statistiki in zdravniki, da ugotovijo, kateri činitelji vse vplivajo na izostanke z dela. Strokovnjaki bodo proučili vse razmere in pogoje dela posameznika, da bi tako nadrobno

Ali poznate domače kraje?

Objavljamo osmo slikovno uganko. Odgovoriti je treba na dve vprašanji:

1. KAJ PREDSTAVLJA OBJAVLJENA SLIKA?
2. KATERI ZNAMENITI DOGODEK JE BIL V TEM MESTU 18. IN 19. FEBRUARJA 1947?

Rešitev s kuponom vred nam pošljite najkasneje do točka, 17. maja 1960, v levi spodnji kot kuverte pa napišite: SLIKOVNA UGANKA.

Na 7. slikovno uganko smo dobili največ pravih odgovorov iz Semčiči in njegove okolice. Slika je namreč predstavljala SEMIC, katerega železniška postaja je najbližje izhodišče za planinsko postojanko na MIRNI GORI. Nekateri so Semčiči zamenjali s Prečno, drugi spet z različni dolenski kraji. Vedno torej ni lahko pravilno odgovoriti. Imed 105 pravih rešitev so bili izbrani v torek, 10. maja:

1. nagrada — 1000 din: Dinko Skrt, 4.b razred osnovne šole Semčiči; 2. in 3. nagrada — 2 lepi knjigi, pa bošta prejeli po pošti: Anica Cesar, Osojnik 8, p. Semčiči, in Magda Adlešič, Dijaški dom, Črnomelj.

Jubilej domačega jogurta

Letos bo 35 let, kar je Jugoslavija začela pravilno in racionalno proizvodnjo jogurta, ki je po prvi svetovni vojni postal tako popularen po vsej Evropi. Sprjico prijetnega, osvežujočega okusa pa hranilnih in zdravilnih vrednosti je

kaj kmalu tudi pri nas postal predmet zelo široke potrošnje. Prava in higiensko ustrezna proizvodnja jogurta pa se je začela pri nas leta 1925, ko ga je začela izdelovati tovarna »Jajeks« v Hrvatskem Zagorju.

zemljišče, kjer je v sredini stal vodnjak, ki so ga skoraj vsi vaščani uporabljali za pitnovodo. Zato ga Germanci ni zasul, temveč je sezidal hišo kar okrog njega oziroma nad njim.

Pozdrav iz Jastrebarskega

Ivan Nosan, Albert Selčič, Franc Šuhorepec in Franc Rojko, fantje, ki služijo vojaški rok v Jastrebarskem, pošiljajo pozdrave svojim znancom in prijateljem, dekletom in domačinim ter jim želijo še mnogo uspehov pri delu!

Vodnjak v sobi

Kmet Germanci v slavonki vsaj Vlatkovic ima vodnjak kar v sobi, kar je prijetno zlasti pozimi, ko ni treba hoditi na mraz po vodo. Ko je bil Germanci mlad, je kupil

Kamnito pohištvo

Pri vasi Oštve blizu Maglaja je pečina, velika kot manjšna soba, v nji pa je vsa oprema iz kamna. V pečini nihče ne stanuje, okoličani tudi ne pomnijo, da bi kdaj kdo stanoval. Legenda pravi, da je v nji živela vila Bistra. V pečini so klopi, miza, peč, zibka in razna posoda.

Po 100 letih zobje

101 leto stari Lucij Rosandić iz Slavonije so zrasli novi zobje. Stara Luca je sploh korenina, opravlja vsa hišna dela, tudi šiva in nit z lahkoto vdeno v iglo.

Mladi godbeniki

Najmlajši pihalni orkester imajo v Starcem gradu na otoku Hvaru. Orkester sestavlja 30 dijakov, od katerih je najstarejši star blizu 14 let. Za njihove koncerte je v Starcem gradu in po drugih krajih veliko zanimanje.

Pozdrav mladini

»Vse mladini, ki dela na avtomobilski cesti Bratstva in enotnosti, čestitam k doseženim delovnim uspehom, pozdravljamo bralce Dolenjskega lista, posebno pa starše, brate, sestre, znance in prijatelje: Ivan Kolenc, Jože Novšak, Miha Podražaj, Vinko Rebolj, Franc Robek in Jože Mirtič, Franc Merlin, Stanko Puš, vojaki iz Našice.«

Čestitka vojaka

Za 77. rojstni dan, ki ga je stari oče TALEK-JOŽE PEZDIRIC praznoval v letošnjem letu, čestitam! Pozdravljam tudi vse domače in ostale vaščane. Jože Pezdire, vojak iz Gusinja v Črni gori.

Čestitka vojaka

Za 77. rojstni dan, ki ga je stari oče TALEK-JOŽE PEZDIRIC praznoval v letošnjem letu, čestitam! Pozdravljam tudi vse domače in ostale vaščane. Jože Pezdire, vojak iz Gusinja v Črni gori.

Fantje iz Čakovca

pozdravljajo domače in sorodnike, vse delovne kolektive in bralce našega lista; Gusti Bobič, Alojz Velšič, Franc Hočvar, Janec Gnidiča, Anton Vovk, Slavko Kren, Anton Fink, Jože Zagar, Jože Jamnik, Tone Henigman, Stanko Robek in Jože Zupan.

Da, ljubček, jaz bom s tvojo plačo

— Da, ljubček, jaz bom s tvojo plačo že kako shajala, toda od česa boš pa ti živel?

Za 15. obletnico osvoboditve

čestitajo dolenski fantje, ki služijo vojake v Dugem selu in pozdravljajo svoje in znanke: Jože Strajnar, Vinko Zagar, Jože Konda, Alojz Struna, Stanko Jurišič, Franc Bakše, Alojz Rajer.

Kupon št. 8

čestitajo dolenski fantje, ki služijo vojake v Dugem selu in pozdravljajo svoje in znanke: Jože Strajnar, Vinko Zagar, Jože Konda, Alojz Struna, Stanko Jurišič, Franc Bakše, Alojz Rajer.

15 izžrebancev

V torek dopoldne je komisija iz vrat članov uredništva in uprave pregledala približno 200 poslatih rešitev prvomajske nagradne križanke. Večina rešitev je bila pravilnih, izžrebani pa so bili:

1. nagrada — 3.000 din: Savica Zorko, Ulica prvih borcev, Brežice; 2. nagrada — 1.000 din: Ivan Siana, dijak, Sentenart 116, pošta Brežice.
- 3.-15. nagrada — 13 knjižnih del: prejmejo: Vido Kren, Zobna ambulanta Novo mesto; Metka Saje, Cankarjeva 35, Novo mesto; Neva Lebar, Murska Sobotica, Kolođvorska 7; Vinko Pavlin, Krimskaj 16, Ljubljana; dr. Ivan Lovšin, Brežice, Cesta prvih borcev 48; Peter Stopar, Florjanška 9, Sevnica; Beti Selak, Lutersko selo 13 p. Otočec ob Krki; Draguška Lilija, Birčna vas 1, p. Smihel; Majda Klemenčič, Komu-

RESITEV KRIZANKE:

- Vodovarstvo: 1. Stol, 5. vrloglav, 12. lapor, 14. jaden, 15. originalen, 17. KB, 18. VOS, 18. govor, 20. tri, 21. ak, poten, 23. oreč, 24. Sisak, 25. korec, 29. kmeta, 30. trot, 31. tabor, 32. Brana, 33. rak, 34. Janez, 35. floce, 37. en, 38. rargoz, 39. vrtarji, 41. Koran, 42. Praga, 43. kal, 44. ar, 45. dastavno, 46. jeza.
- Navpično: 1. Slovak, 2. tarok, 3. opis, 4. Log, 6. Rjavec, 7. talon, 8. oder, 9. gen, 10. Ln, 11. vabila, 13. rigozoz, 16. nofer, 17. Kreta, 20. trenerke, 22. pobeg, 23. omara, 24. streha, 25. Iran, 26. sok, 27. At, 28. kanoni, 29. krota, 31. Taras, 32. blago, 34. jara, 35. Fran, 36. vila, 38. rod, 39. vrv, 40. jaz, 42. pa.

Bojan, Jure in Mišo so bili prijatelji. Stanovali so v isti hiši, se igrali na istem dvorišču in celo v šolo so hodili skupaj. Bili so na zunan povsem različni: Bojan velik in močan, Jure nežen kot deklica, Mišo majhen in navihlan kot skrat. Marsikaj so doživeli v domačem mestu, marsikatero zgodilo sosedom. Najraje so hodili na izlete. Ko so končali tretji razred gimnazije, so se odločili, da pojdijo taborit k morju. Starši jim niso branili, le nešteto napotkov in navodil so jim dali na pot. Fantje so se težko obložili z nahrbtniki odpravili. »Srečno!« so zaklicali domačemu mestu in viak jih je ponesel v daljave.

Naslednjega dne so že zarana korakali po široki cesti nad morskobale. Za njimi je bilo obmorsko mestece. Na obeh straneh ceste so jih pozdravljale bele skale in borovci. Beli galebi so se z razprostrtimi perutmi spreletavali nad njimi. »Lep razgled,« je rekel Jure in pokazal na morje, ki je rahlo valovilo v jutranji saji. »Raje pogledimo, kje bomo izbrali prostor za svoj tabor,« je rekel Mišo. Bojan, ki je veljal za vodjo, se je razgledoval po obrežju, kakor daleč je seglo oko. »Kar stopimo naprej,« je odločil. »Najti moramo zaliv.« »Vse mora biti tam,« je rekel Mišo, »peščena plaža in dovolj lesa, da bomo lahko kurili.«

Hodili so še dobre tri ure. Za nekim ovinkom, kjer se je cesta v loku ognila morju, so zagledali skalnato brežino. Spodaj ob morju je ležal ozek zaliv. Na obeh straneh zaliva so se dvigale skalne čerli, ki jih je obrabljalo zeleno grmičevje. »Tamle na nasprotnem bregu je vodnjak,« je pokazal Jure vzpetino. »Največjeje je, da je zaliv pripraven za kopanje in tabor,« je rekel Bojan. »Pojdimo in pregledimo, če je dovolj na samem.« »Fanti, počem vama, na svetu ni bolj romantičnega zaliva kot je tale,« se je navdušil Mišo.

PIŠE: *Draago Bresnjar*

FAKAD

OPALNAKAD

PIŠE: *Milan Maver*